

Forok 11/25 - 99

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 6 FRT, 1/2 ÉVRE 3 FRT,
1/4 ÉVRE 1 FRT. 50 KR. EGY SZÁM 15 KR.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVAR, BELKÖZÉP-UTCZA 11. SZ.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Nagybirtok, kisbirtok	517
Gazdatiszt vagy bérlő. A—y.	518
Talajerő-fenntartás. I. Kiss Lajos	519
Az időjósítás (időprognózis) tudományos alapja. Dr. B. S.	521
Kisebbszakközlemények	522
Irodalmi szemle:	
Hazai lapokból. T. M.	522
Külföldi lapokból. S.	523
Kormányintézkedések	523
Vegyes közlemények	523
Közgazdaság, üzlet, forgalom	524
Szerkesztői üzenetek	524
Hirdetések	

Nagybirtok, kisbirtok.

Ama cikkhalmaz-tömegből, mely hazánk birtokviszonyainak reformját nap-nap után tárgyalja, oly magasan emelkedik ki a Pesti Hirlap egyik utóbbi (247.) számának első cikke, hogy azt ezen a helyen reprodukálni nemcsak érdekesnek, de egyenesen a köz érdekéből való, komolyan szükséges dolognak tartjuk.

Aki elfogulatlan, aki föl tud emelkedni ama magaslatra, melyről nemcsak magunkat, de másokat is láthatunk, az egész közéletet áttekinthetjük az e sorokból igen sokat okul és tanul. Megtanulhatja, hogy a nagyobbak érdeke még az önzőké is — nem a kisebbek elhanyagolása, hanem ellenkezőleg azok komoly támogatása, segítése. Megtanulhatja, hogy a tőke csak csöndben és nyugalomban: erő s hogy e csend és nyugalomhoz mindenek előtt a millió meg milliókra menő kis igények kielégíthetőségének feltételei szükségesek. Aki ezeket nem tudja, az öntudatlanul aknázza alá a mai társadalmi rend leg-hatalmasabb építményeit. Minden — végre is — a földre van alapozva, a porra s ha a por megmozdul, minden egyéb meginog. Ime a cikk:

»A magyar agrikultúra nagy kérdéseit meg kell oldani valahogyan, mivel ez a magyar nemzet továbbfejlődésének a kérdése is egyuttal.

Aki nem akarja, hogy a nemzeti eszme hatalmas föllendülése meddő szószátyárságban posványosodjék el, annak hozzá kell nyulnia a hitbizományok, a latifundiumok, a nagybérlet, a telepítés és a parcellázás kérdéseire. A kötött földbirtok mai állapotának ázsiai továbbtörése vagy éppen a hitbizományok szaporítása, továbbá a latifundiumok halmozódásának tétlen szemlélete, a nagybérletek grasszálása s a velejáró agrárkorrupció elterpeszkedése: diametrális ellentétben áll a nemzeti eszmével. A népesség százezreit, talán millióit kiszorítja a földből, megakasztja a népszaporodást, agrár-éledeletlenséget támaszt és a magyar faj törzsökét támadja meg.

A nemzeti egység s az erős magyar állam-eszme politikájával tehát csak az az agrár-politika áll összhangban, csak az emeli, csak az tölti meg azt tartalommal, mely a külterjesen, rosszul művelt földbirtok-konglomerátumok oszlására törekszik, a nagybérlet-szivattyukat megfékezi s a földvagyonn kívül álló óriási néptömeget — a nemzeti erő javát — bérlethez, otthonhoz és munkaerejéhez mért földvagyonhoz juttatja. Ez a kulcs annak is, hogy belterjes földgazdaságra térjünk át s a földjárdékot kétszeresére-háromszorosára emeljük. Ha a magyar parasztságot nem bírjuk a nemzet alapvagyonában tisztességesen elhelyezni, hiábavaló lesz minden zsongító szer; a nemzet gyöngé marad s válságos időkben fog kitünni gyöngesége. Vagy

pedig idegen elemek helyezkednek el — amint már megkezdették — a nemzet törzsvagyonában s készen van Magyarország denacionalizálása a nemzeti eszme lelkes hirdetésének fényes színpadi dekorációja mögött.

Nevetséges vad, amit Szegeden Zselénszky Róbert gróf a gazdakongresszus megnyitásakor mondott, hogy csakis a radikális sajtó örül a telepítés, a parcellázás és a kisbérleti kérdések állami propagálásának. Azon kezdjük, hogy Magyarországon nincs is radikális sajtó. Hiszen ha lenne, ezek a kérdések ma nem így állnának s nem lehetne olyan szép dalokat énekelni egy országos kongresszuson a »konzervatív birtokok« védelméről. De hát nincs radikális sajtónk. Annyira nincs, hogy még az ellenzéki sajtó is félénken behuzza a fülét-farkát (nemkülönben az ellenzéki képviselő urak) valahányszor földbirtok kérdésekre fordul a beszéd. Szinte a mi hangunk az egyedüli, mely az általános magyar nemzeti érdeket a nagyuri osztály-agrarizmus ellen, azt hisszük elég lelkiismeretesen nyilvánosságban tartja.

És mi nem vagyunk radikálisok; magyarok azonban vagyunk. Nagyon jól tudjuk, hogy a földbirtok-kérdéseket Magyarországon nem szabad úgy megoldani, mint pl. Franciaországban megoldották s kevés kivétellel mindenütt: t. i. forradalmi úton. A nemzeti erőt még a nyílt osztályharcztól is kímélni kell és el kell követni mindent, hogy a magyar nemzet törzsvagyonában a szerzett jogok sérelme nélkül menjen végbe az arányosítás úr és paraszt, gazdag és szegény, földtulajdonos és bérlő, gazda és napszámos között. A jog és béke, az egymás megértése és a reform a mi jelszavunk; de hogy ez a kérdés előrehaladjon, azt igenis akarjuk. Akarjuk pedig azért, mivel egészen biztosan tudjuk, hogy a reform elől kitérő osztály-szükkeblüség az ellentéteket megnöveli s a hosszas és meddő de-liberációk vége egy gyötrelmes agrárszocializmus lesz, mely hazánkat társadalmi válságokba sodorja s az elodázott reformot a nemzeti egység és erő földulásával fizetjük meg. A harmadéve lezajlott parasztnyugtalanosság talán elég érthető beszéd volt.

Ahogy azonban a szegedi gazdakongresszus kezdődött, az semmiképpen nem viszi előbbre sem a békés megoldás, sem az agrárreformok gondolatát. A »konzervatív birtokok« szentségéről beszélni s a kisgazdák, zsellérek és mezei munkások bajai ellen bérlet és földvagyon helyett mindig csak uzoratorvényeket. minél több és szigorubb uzoratorvényeket ajánlatni, ime, ez ama bizonyos óriási semmi, amivel a hitbizományos konzervatív urak a nemzeti vagyon problémáit meg akarják oldani. Az igaz, hogy az uzora megfékezése szükséges és hasznos dolog; de az uzoratorvények csak védelmi eszközök annak, akinek van valamije; ellenben akinek nincsen semmije, annak még az sem ér semmit, ha az uzorásokat keréketörök.

Pedig ezzel a módszerrel indult meg a szegedi gazdakongresszus. Ami egyébiránt nem is

A legjobb magvak

legolcsóbb beszerzési

forrása

MAUTHNER ÖDÖN
cs. és kir. udvari szállító,

József főherceg Ő cs és kir. Fensége udvari szállítója, a román király Ő Felsége udvari szállítója. Ferdinánd bolgár fejedelem Ő kir. Fensége udvari szállítója, a szerb király Ő Felsége udvari szállítója, Fülöp szász-coburg-góthai herceg Ő kir. Fensége udvari szállítója

magkereskedése

BUDAPESTEN,

VI. ANDRÁSSY-ÚT 23-IK SZÁM. (28.)

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Babós és Társai

vaskereskedése

KOLOZSVÁRT,

Belközép-utca 25. sz.

Van szerencsénk a n. é. közönséget tisztelettel értesíteni, hogy az ujonnan megnyitott üzletünket dusan felszereltük mindennemű vasárunkkal, u. m. gazdasági eszközök, háztartási cikkek, konyhaberendezések, mindennemű szerszámok, technikai cikkek, kocsikenőcs, kovács szén, és minden e szakmába vágó itt fel nem sorolt tárgyakból.

Bizományi raktárunk van a Budapesti Thury János és fia cég nagy szerkovács és haranggyárából, továbbá elvállaljuk a használt reszelők újra vágatását, a legjutányosabb árak mellett.

B. pártfogását kérve vagyunk

(123.)

Telefon sz. 351.

Kiváló tisztelettel

Babós és Társai.

csoda, mivel azon a tanácskozáson ott vannak a Szapáryak, Széchenyiek, Mailáthok, Dessewffyék, Zichyek, Zselénszkyek s az ország leghitbizományosabb nevei. Ott van a velük tartó középnemesség némely töredéke is, ellenben a polgári középirtok s a parasztbirtok képviselője nincs ott, nem is szólván a zsellékről s ama sok százezernyi földnélküli Jánosokról, akiket — az ördögbe is urak! ez a dolog mégis csak legközvetlenebbül érdekel. Ez a konzervatív nagy urak érdekképviselője s tiszta dolog, hogy ebből a kongresszusból éppen olyan kevésbé származhat a nagy nemzeti reformkérdés megoldása, mint amennyire nem lehetne várni pl. a tigrisek érdekképviselőjétől, hogy a birkák panaszain segítsen.

Az agrárkérdések óriási valóságával s a problémák szertelen nehézségével mit állít szembe a »konzervatív birtoknak« ezen idők és szokások által szentesített országos gyülekezete? A következőket: Az uszoratörvények körét szélesíteni kell. Az uszorat mindig hivatalból kell üldözni. Az uszorat meg kell előzni. A szövethetési eszmét terjeszteni kell s a népet szórakoztatató egyesületek által be kell édesgetni a szövethetésekre. A népkönyvtárakat szaporítani kell; a háziipart, a leánynevelést stb fokozni kell és az elemi oktatást a népies érdekekhez alkalmazni. A biztosításokat szövethetési alapokon kell szervezni és persze a földhitelt emelni.

Több mint hét évtized óta halljuk ezt a konzervatív nótát; de amint arról van szó, hogy a gondtalanul és gondatlanul élő nagybirtokos tegyen meg legalább a népért annyit, hogy nagybirtokos legyen, cressze szélnek s helyettük a talvak koplaló parasztságának adja ki földjeit 10—15 holdas bérletekben: akkor egyetlen konzervatív nagyúr sincs többé otthon. Szívesebben hagyja a maga parasztjait a közvetítő nagybirtokos és a megvesztegetett gazdatisztek által megnyuztatni, hogysen úri kényelméből a bérlet-parcellázással járó csekély veszélyesség javára valamit fölládozzon. Pedig a békés reformot, a nemzeti kiegyenlítést ennél alább adni még sem lehet, mert ez a legkevesebb: a kezdet kezdete. Nem is annyira a pénz, mint a becsület dolga.

A kongresszuson — az odatévedt néhány lenézett lateinert nem számítva — egyedül Mailáth József gróf volt az, aki az odahurczolt kérdéseket némileg modern és ami becsületére szolgál: nemzeti szempontból is nézte. Nem ismerjük vagyoni állapotát; ha latifundium van mögötte, annál derekabb, mivel feudális osztályelölítéletét és érdekeit kisebbre tartja, mint nemzete sorsát. Ez magyar álláspont, ha konzervatív is. Az első volt, aki a kötött birtok kapcsainak tágítását és a gazdának lehetőleg földdel való ellátását egyenesen kimondta s a parasztbirtok szükségét a nagybirtokkal szemben javaslatba is hozta. Ez az egyetlen javaslat volt az első napon, ami valóban megérdemelte a tiszteletet. A többi csak zsongító szer, ismert narcozis, amí, ha ki nem mondanak is mindegy, mivel mindenkinek a régi kívánsága ugys.

Most már érdekes lesz, hogy miképen fog fejlődni ez a Mailáth-féle szemernyi paraszterdek ebben a nagyúri társaságban? Mindenki odafigyelhet, mivel arról van szó, hogy képes-e a »konzervatív birtok« meghajolni a nemzeti érdek előtt s akarja-e igazán a magyar agrikultura reformját, békés eszközökkel, joggal, igazsággal és a magyar faj jövődjének tiszteletben tartásával lehetővé tenni?

Ha akarja: az államnak azonnal meg kell ragadnia a sokáig visszatartott reformot »velük és általuk.« Ha nem akarja, akkor meg kell csinálnia »nélkülük és ellenük.«

Gazdatiszt vagy bérlő.

Ha egy gazdasági szaklap apró hirdetési rovatát nézzük, azt látjuk, hogy míg 3--4 betöltendő állás van hirdetve, addig 20--30 diplomás ifju keres állást.

Ha egy nagybirtokos pályázatot hirdet egy gazdatiszti állás betöltésére, 20--30 pályázat érkezik be, a melynek legalább $\frac{2}{3}$ -része végzett gazdász.

Van hát gazdatiszt annyi, mint a raj, jut azokból a vasuthoz, postához, megy is minden helyre, csak kenyeret kapjon.

S mégis valóban megfoghatatlan, hogy mikor annyi végzett ember van, mikor oly jó anyagi körülmények között van a nagybirtokos, hogy a sport minden nemére és mindenre bőven telik a jövedelméből, a nagybirtokosoknak nagyrésze haszonbérbe van adva.

Habár senkinek sem lehet meghatározni, hogy miképen kezelje birtokát, hisz mindenki belátása szerint kezelheti vagy kezelteheti azt, mindazonáltal talán szabad lesz azon is gondolkozni, hogy mi ennek a visszás helyzetnek az okozója.

Hogy valaki bérlő lehessen, arra egy bizonyos tőkével kell rendelkeznie, hogy földbirtokos lehessen, földbirtokának kell lenni.

Mire való hát a gazdasági tanintézet?

Arra-é, hogy a gazdag fiu, a földbirtokos, vagy bérlőjelölt tudományosan kiképezhesse magát, hogy elsajátítsa az elméleti és gyakorlati összes ismereteket, hogy azután virágzóan kezelhesse gazdaságát vagy bérletét?

Ha csak erre valók, úgy a cél el van érve.

De most az a kérdés merül föl, miért áldoz hát az állam oly rengeteg sokat az intézetek főtartására, miért adja azt a rengeteg sok stipendiumot, hisz a stipendiumot csak szegény fiuknak adják, a szegény fiunak pedig sem földbirtoka, sem bérlete nem lehet, annak mint gazdasági alkalmazottnak kell főtartania magát és mivel a birtokok legnagyobb része bérbe van és mivel a legtöbb bérlőnek nem gazdatiszt, hanem csak »futár« kell, a kit bármikor fölfogadhat és bármikor elbocsáthat és a ki csak a ruházataért és élelmezéséért is elszolgálja, hol keresse hát a szegény, a képzett és szorgalmas ifju kenyerét?

Van még egy néhány nagybirtok, mely még nincs bérbe adva, ide kellene hát gazdasági személyzet: igen ám, de a gazdatiszt, ki e gazdaságban alkalmazva van, úgy meg van edzve, hogy egyhamar nem hajlandó itt hagyni ezt a sáros földtekét, hogy az ifjabb nemzedéknek helyet csináljon.

Mit tesz hát a társadalomnak az a rétege, a mely elméleti vagy gyakorlati ismereteinél fogva hivatalba volna az ország gazdasági ügyeit előbbre vinni? elmegy a vasuthoz, elmegy a postához, vagy elmegy dijnoknak, a legrosszabb esetben lóvasuti kalauznak is, csak hogy megélhessen.

Kárba vezett hát az állam azon rengeteg kiadásának legnagyobb része a mit az intézetekben a stipendistáknak adott és kárba vezett az ifjunak az intézetben töltött ideje.

Ez pedig óriási veszteség mindkét félre.

Sokan és sokszor gondoltak e bajok eredetéről és orvoslásáról, megvitatták már ezt nálamnál avatottabbak pro et contra, legyen szabad azonban nekem is hozzá szólnom úgy, a mint ezt részint tapasztaltam, ré-

szint birtokosokkal vagy gazdatisztekkel érintkezve hallottam.

Azt mondja a földbirtokos, kiadom a birtokomat bérletbe, hisz minden évben más tisztelet kell fogadnom, egyik sem ad be több jövedelmet mint a másik és egyik sem annyit, mint a bérlő. Ez nagyon sokszor igaz is.

Honnan ered hát a baj?

Vagy oly sokat kíván a birtokos a tiszttól, a mennyinek egy emberi erő meg nem felelhet s úgy gondolkozik, minek annak segítséget adni, hogy adjutánsa legyen, a kit hajthat maga helyett éjjel-nappal. Ő pedig komotizáljon tekintet nélkül arra, hogy van-e annyi jövedelme, hogy abból megélhessen.

Ilyen körülmények között, sajnos, a legtöbb megfog valamit, igyekszik biztosítani családját, azt tartva, hogy a cél szentesíti az eszközt, azzá lesz, a minek igen sokan tartják a gazdatisztet . . . fizetett . . .

Igen sok nagybirtokos nem is ismeri tisztikarát, vagy ha látja is néha, nem ismeri annak lelkületét, erkölcsiségét és gazdasági képzettségét, pedig ezekkel érdemes volna foglalkozni.

Sok gazdaság pénztári naplójából láttam, hogy a parádés kocsisnak csaknem annyi fizetése van, mint a tisztnek és bizonynyal több, mint az ispánnak. Ilyen dotatio mellett nád-rágos ember meg nem élhet, ilyen körülmények között kénytelen mellékutakon keresni, ez persze kiderül és akkor mehet, veheti a batyuját és ha kap, kereshet más vidéken kenyeret.

Ismertem egy uradalmat, a melyet tulajdonosa 18 évig nem látott; de látta az igazgató évente kétszer és ment a dolog gyönyörűen. Megkapta a birtokos befektetett tőkéjének 8% kamatját, az igazgató és gazdatiszt meglépesedett s a birtok 20 évi ilyen kezelés után zsidó kézre került.

Nem régen egyik legtekintélyesebb nagybirtokos kivette uradalmait a bérlők kezéből, rengeteg áldozatok árán gazdagon fölszerelte azokat és hogy a függöny megett mi történt, nem tudhatni; de pár évi kinlódás után, a mely fölemésztette a tulajdonos pénzkészletét, megint bérbe adta a birtokát. És a tiszt személyzetből mi lett? Egyik földbirtokos, másik haszonbérlő.

Itt volna hát a baj egyik kutforrása. Ilyenekből magyarázható meg, hogy részint saját, részint mások kárán tanulva, miért adja ki a nagybirtokos birtokát bérletbe.

Az a kérdés merül most már fel, hogy azon birtokból, a melyből a tulajdonos megélni nem tudott, miképen tarthatja fenn magát a bérlő, mikor 5—10 frtot fizet holdanként, a felszerelést pedig éppen úgy meg kell tegye, mint a tulajdonos és mégis a bérlő a legtöbb esetben vagyont szerez.

Hogy mi a különbség a házi kezelés és bérlet között, azt csak az méltányolhatja kellőleg, a ki mindkét körülmények között gazdálkodott. Azzal azonban mindenki tisztában lehet, hogy kevés bérlő igyekszik azon, hogy a bérlet-birtok értékét és termőerejét növelje.

Hogy egy gazdaság mindig értékes maradjon, hogy a földek fentarthatassák, sőt gyarapíthatassák termőerejüket, olyan üzemterv szerint kell gazdálkodni, hogy az előbbi két kívánalomnak elég tétessék

Telephon: 198.

Solymosy és Társa betéti társaság.

Sürgönyök:

Solymosy gépgyár.

Gépgyár és Vasöntöde

Kolozsvár.

Álló és fekvő gőzgépek, szivattyúk, sajtók
— TELJES SZESZGYÁRI-, MALOM ÉS TÉGLAGYÁRI BERENDEZÉSEK. —

Gőzkazánok, Vízkezelek, Turbinák.

GAZDASÁGI GÉPEK: Cséplőgépek, Járgányok, Rosták, Tricurók, Szecekavágók, Boronák, szén- és szőlőprések stb.

Fémöntvények — Oszlopok. — Csigalépesők. Külön osztály: EKÉK.

(101.)

Ugy kell a birtokot felszerelni eszközökkel, melyekkel a földet jól termő erőben tartassuk, úgy kell felszerelni állatállománnyal, hogy az ne csak a szántást-vetést végezze el, hanem producált trágyájával a föld termőerejét mindig fentarthassa. A gazdasági növényeknek pedig olyan sorrendben kell egymást követniök, hogy a talaj tápanyagait ki ne zsarolják.

És e helyett mit látunk?

Nem is szólok arról, hogy az ákáczt, fűzest, sőt a kertekben levő gyümölcsfákat is kipusztítja a bérlő, mert neki az árnyék nem tetszik, hogy feltör minden feltörhető kaszálót és legelőt és azokat alaposan ki is zsarolja, mert szólhatnak nagyobb kártételekről is.

Ismerek egy pár száz holdas bérgazdaságot a legszebb vidékek egyikén, a melyet tanulmány tárgyává téve érlelődött meg bennem a bérletek iránti ellenszenv.

E gazdaságban a szarvasmarha-állomány oly kevés, hogy minden 10 holdra csak 1 drb. számos jószág esik, a mely állomány egész évben megfeszítő munkában tartva, képes az egész területet, sőt még a legelőket és kaszálókat is fölszántani; de hogy 10 holdat hogyan lehet 1 drb. szarvasmarhának a trágyájával megtrágyázni erre feleljen az illető bérlő.

Van azonban a szükségelt számos jószág helyett egy nyáj sertés, a mely hivatva van a bérlő zsebét megtölteni — ha a sertésvész be nem üt — és melynek feladata azt az aránytalanul csekély 60 hold legelőt, a mi még töretlen állapotba megmaradt, a szarvasmarhák elől alaposan feltorni és javítani azok takarmány-készletét.

Épen ilyen ferdeségekkel találkozunk a gazdaság egyéb ágainál is.

Rendes vetésforgóról, ugartartásról, rendszeres trágyázásról szó sem lehet, hisz még csak pár évi, tart a bérlet és azután fele áron sem kell a birtok a jelenlegi bérlőnek.

Vetnek ott búzát, ha learatták, a tarlójába megint búzát, vetnek árpát s a tarlójába őszi búzát, vetnek tengerit s utána megint őszi búzát, mert annak most jó ára van és vetnek ott mindent, a mi eszökbé jut, minden rendszer nélkül és folytatnak oly elkésredett harcztot a föld termőereje ellen, a mely harczból még a Nilus partja sem kerülne ki győzedelmesen, pedig ez a gazdaság nem a Nilus partján, hanem egy szerény erdélyi folyó mellett van.

Megáldotta hát, azaz megverte a természet ezen gazdaságot egy folyóval is, a mely a bérlő nembánomsága miatt szabadon garázdálkodhatik, szabadon hordja el a tulajdonos vagyonát, a földet, viszi és lerakja egy jobb gazda kezébe. Pedig pár csapógát készítésével, a mi alig pár forintba került volna, meg lehetett volna menteni azt a 20—24 holdnyi területet, a mit a mult években a víz szélséye elhordott Ennek a gazdaságnak szép tölgyfa-berke is volt, a mig a bérlő azt ki nem irtatta és föl nem tüzelte.

Ki fogja kárpótolni a tulajdonost ezen vesztéséért. Bizonytal soha, senki.

De láthatunk ennél nagyobb irtó háborút is, a melyet a bérlő meggazdagodási vágya a tulajdonjog ellen folytat. Mi ösztönzi őt ezekre? Bizonyára az a tudat, hogy a birtok nem az övé s ha kitelik a bérlet, megyen más hazába, más birtokot zsarolni ki és tenni tönkre.

Ilyenformán kezelve a birtokot, ha majd

a tulajdonos halála után az ifju tulajdonos elvégezve egyetemi tanulmányait, egy külföldi utazás után, hol oly szép gazdaságokat látott, átveszi gazdaságait, fogad oda tisztet: nagyot csalódik, mert az új tiszt lett legyen bármily szorgalmas vagy képzett gazda is, azon átmeneti időszak alatt, mig a kizsárolt földeket helyre hozza, nem képes elég jövedelmet beadni, beáll az előbbi állapot, új tisztet fogadnak és az is épen úgy jár, mint elődje, mig végre az uraság belefárad a tiszt fogadásba és kiadja birtokát bérletbe, hadd kinlódjék az árendás.

Szegény tisztikar mi lesz ilyen manipulációk után belőled?

Ha már egy birtok minden áron kiadandó, lehetne talán egy chablon szerinti szerződést kötni, a melyben meg legyen szorítva, hogy a birtok arányához képest mekkora legyen az állatállomány, mennyi legyen az évente megtrágyázandó terület, milyen legyen bár hozzávetőlegesen a vetésforgó, a melyben föl legyen tüntetve a bérlőnek úgy joga, mint kötelessége és akkor ha ezeknek utána is nézne a tulajdonos, akkor talán nem zsarolódna úgy ki a birtokok és nem lehetne pár száz forinttal minden szatócs bérlő, később földbirtokos és megmaradna a birtok annak tulajdonában, a kit az megillet s a ki hivatva van sok szerény becsületes embernek kenyeret adni.

Szerény nézetem szerint a megoldás csak egy módon lehetséges, ha többet foglalkozik a birtok tulajdonos tisztikarával, ha ki ismeri annak képességét, lelkületét, szorgalmát és azt méltányolja; ha nem tekinti cselédjének azt, ki összes vagyonainak jövedelmezőségét előmozdithatja, ha biztosítja annak jövőjét és ha szigorúan kizárja a rossz indulatu, a képtelen egyént, akkor a tisztikar a birtokosnak nem fizetett, hanem gazdatisztja lesz.

Azt hiszem, hogy ezen tények után bizalommal intézhetem kérésemet a nagybirtokos osztályhoz, nézzen személyesen utána a dolgoknak, osztogassa személyes érdemek szerint azt a kenyeret, a melyet sok, sőt talán legtöbb bérlő és sajnos igen sok gazdatiszt is kizsákmányol s a melyre oly sok állás nélküli jó gazdatiszt tarthatna igényt.

A—v.

Talajerő-fenntartás.

I.

Egy magtár, a melyből a gabonát időről-időre kihordjuk; végre kiürül és nem marad semmi jel, a mi régi gazdagságra emlékeztetne. Így van ez a talajjal is, melyet folytonosan növénytermelésre használunk és elvonjuk belőle az életet, a szerves anyagot, a növényi tápanyagot és nem gondolunk arra, hogy azt vissza is kellene pótolni: végre nem adja vissza azt a magvat, a mit belevettünk, azt a munkát, a mit ráfordítottunk. Marad a gazda birtokában egy kopár, pusztá sivatag, — benőve dudvával; avval is silányan, mert annak is kell szerves anyag — a minek nem veszi semmi hasznát, még legelőnek sem jó és elmeget meghalni, mert ideleenn az ő jó barátja, az ő életfenntartója — a föld — cserben hagyta.

Minden növénynek, mely termeltetik, — hogy testét, testének szerves anyagát fölépítse, táplálékra van szüksége. Ezen táplálék föl-

dolgozás után a növény testének szerévé válik s a talajra nézve — honnan kikerült — legalább egy időre elveszett. És ha igaz, hogy a növény táplálására szükséges anyag kevés híjával — mind az anyaföldből kerül ki, akkor minden gondolkozni tudó elme könnyen beláthatja, hogy miként a forrás vize kiapad idővel, úgy a talaj növényi tápanyaga is igen, mert semmi sem örökké tartó az ég alatt. Ezért kell, mit időről-időre elvonunk földünkől növénytermeléssel, időről-időre visszapótoljuk, mert különben könnyen a rablógazdálkodás posványába süljedünk el.

De a mint nem teljesen egyformák az emberek, úgy bizonyos talajok összehasonlításánál is találunk differentiát; egyik oly sekély termőréteggel bír, hogy a növény gyökérével alig bír megkapaszkodni, a másiknál pedig ugyanez oly mély, hogy a gazda azt ki sem bírja használni. Mély termőréteggel bíró talaj mindig több szerves anyagot tartalmaz, a növény gyökere messze szétterjedve benne, tápanyagát nagy területről veszi föl, világos tehát, hogy ily helyen a visszapótlás nem kell oly nagy mérvű legyen, mint sekély termőrétegű talajnál.

A növény alakulásához szükséges *elemek*: Nitrogén, Phosphor, Kálium, Magnésium, Oxigén, Hydrogén, Kén, Vas, mész, szén.

Ezen elemeknek a talajban levő mennyiségétől függ a visszapótlás mérve s vizsgálatok kiderítették, hogy magnésium, kén, vas, szén, mész a talajban oly mennyiségben vannak jelen, hogy pótlásukról csak kivételesen — mikor egyik-másik mégis megapadt — kell gondoskodni. Pld. ha kevés a mész a földben, akkor ezen meszezés által lehet segíteni, mert ez fontos a műtrágyázásnál — főként pedig a kálitrágyázásnál, mely hatását mészszegény talajban nem mutatja. Oxigént, Hydrogént pedig kap a termőföld fölös mennyiségben a levegőből és vízből, sőt még Nitrogént is (a levegőből) csaknem annyit, a mennyi elég volna minden növény termeléséhez. Vannak olyan növények, így a Pillangósok, melyek tápanyag visszapótlást egyáltalán nem igényelnek, mert az altalajban gyökerezvén, szükséges anyagaikat onnan kapják. Nitrogén szükségleteiket pedig a légkör nyújtja, mely utóbbit gyökereik által a talajban fölhalmozzák s így még Nitrogén-gyűjtők, talajgazdagítók is.

Ezen körülmény azonban csak pillangósok termelése esetében jöhet szóba, minden más alkalommal feltétlen Nitrogén visszapótlást igényel a föld, ne tévesszük azonban szem elől azon igen fontos körülményt, hogy a Nitrogén az összes trágyaféleségek között a legdrágább — 2—4-szer oly drága, mint a Kálium vagy a Phosphor; másodsor pedig, mert a leghamarább felhasználtatik, eltűnik a földből s így ha az épen szükségesnél többet alkalmazunk a maximum eredményes elérése szempontjából, akkor a gazdára ez hátrázott kárral járna, mert a mit a növény nem alakított át, az a jövő évben már nem található a talajban, mert vízben oldható alakba lévén: onnan könnyen kimosható, tehát saját érdekünkben fontos, hogy a visszapótlás csak a szükséges mennyiségre terjedjen. Visszapótolhatjuk pedig emberi ürülék, álló-trágya, zöldgáza, — egyoldalú trágyák közül legcélszerűbben chilisalétrom alkalmazásával.

Nem így van a dolog a Phosphor és

A Zalatnai kénkovandó ipar részvénytársaság

Brassói kénsav- és műtrágya-gyára ajánlja legjobb minőségű mindennemű műtrágyáit

a t. ez. gazdaközönség figyelmébe. — 100 q.-án alóli megrendelést legcélszerűbb az „Erd. Gazd. Egylet“ raktárához intézni. —

Árajánlatokkal készséggel szolgál a KÖZPONTI IRODA BUDAPEST, IV. ker., Bécsi-utca 5. szám.

(11)

Káliummal, a melyek folyton vétetnek ki a földből növények által — s miután ugyis kevés van belőlük jelen, ha vissza nem pótolnók, a teljes kimerülés lenne a végeredmény. Legkivált pedig Phosphor van kevés a földben, mert a növények főként magvaikban vonják ki azt s így csak az esetben kerül vissza újra, ha állataink által föltakarmányoztatnak, a trágyába jutnak s a trágyával a termőföldre vitetnek — míg a Kálium tulnyomó mennyiségben a növények száraiban (szalmában) található, honnan a trágyával visszakerül a földbe; ezért kell az elsőt egyoldalú trágyával, az utóbbit istálló-trágyával — melyben sok van — pótolni.

Van mindazonáltal talaj, a mely Phosphor, vagy Káliumból tartalmazza a szükséges mennyiséget, vagy legalább is tekintélyes mennyiséget — míg más talaj alig valami csekély Phosphor, vagy Kalival rendelkezik, mely körülményből világos, hogy a visszapótlás foka ettől is nagyon függ.

A termőföld évről-évre, napról-napra folytonos változáson megy át, benne vegyfelelő anyagok mennek végbe: elmállás folytán az ásványi alkotórészek növényi tápanyagokká alakulnak, melyek most már növények által fölvehetőek s így a növények táplálására alkalmasak lesznek. Csakhogy nem minden talaj egyformán tevékeny; nem minden talajban egyforma gyorsan történik ezen átváltozás s így természetesen kevesebb is lesz az átváltozott növényi tápanyag, például kötött szerkezetű agyagtalajban, mint tevékeny vályogtalajban. Ezen átváltozás minősége is befolyással bír a felemészített tápanyagok pótlását célzó trágyaszor mennyiségére. Ha a talajban csekélyebb a természetes uton visszapótlott növényi tápanyag, mely nem csak a talaj gazdagságával van szoros kapcsolatban, hanem mint pár sorral előbb említém — a talaj tevékenységével is, — akkor mindenestre nagyobb mérvű legyen a mesterséges visszapótlás és fordítva. De miután a talajerő természetes visszapótlása oly dolog, mely mint sok más hasonló a világon, a tiszta valóságban nem ösmeretes: jelölésére fix számokat nem használhatunk s ha erre nem, akkor az ezzel kapcsolatos mesterséges visszapótlásra sem. Így tehát megállapításuknál nincs egy biztos támpontunk, melyre támaszkodva abszolút pontosságot érhetnénk el.

Talajerő visszapótlásakor ne feledjük, hogy csak azon anyagokat juttassuk mesterséges uton a talajba, melyek ott a legcsekélyebb mennyiségben vannak jelen, hogy így kiadásainkat lehetőleg a minimumra — s mert mégis a szükségét fedeztük — bevételeinket a maximumra emeljük.

Ezen visszapótlásnak jelen cikkemben két módját ösmeretem, és pedig:

I. *Megfelelő mennyiségű istálló-trágya alkalmazása és*

II. *A termékekkel elvont növényi tápanyagok visszapótlása által.*

I. *A talajerő fenntartása istálló-trágyával.*

Az istálló-trágya ott, hol kellő mennyiségben van, a legfontosabb talajerő fenntartó, mert nemcsak azt nyújtja a talajnak, mit onnan kultúránövényeinkkel kihoztunk, hanem azonkívül ellátja tevékeny anyagokkal, mire a talajnak — mint többen állítják — szintén szüksége van.

Így tehát egy gazdaság nem szükséges, hogy épen műtrágyára szoradjon, hanem gyűjtson össze minden — a gazdaságban előforduló — trágyát, hogy földjére kihordva — lehetőleg olcsón jusson termés-gyarapodáshoz. Gyűjtse össze trágyáját és úgy őrizzze, úgy gondozza, mint a szeme fényét, hogy a benne levő Nitrogén alkotórészek el ne illanjanak s velük együtt a trágya értéke jelentősen ne csökkenjen. Szükséges e célból a trágyatelepet átnemeresztően készíteni, hogy a hig ürülek, — melyben sok a Nitrogén — vissza tartassék. Árnyékos hely a részére a legjobb, hogy a nap heve ne érje s hogy ez által az amoniák

megőriztessék — erre vonatkozólag ajánlatos a trágyának konzerválása a telepen és az istállóban gypszszel, a trágyalé-kutban pedig kén-savval, melyek ezután megkötik az amoniákat.

Egy 200 holdas gazdaság, melyből 162 szántó és 38 hold rét — trágyaszükségletét kiszámítandó, kiindulunk először is a különböző növények igényességéből és pedig Pabst nyomán:

- I. *Igen zsaroló növények:* repce, tengeri, répa, dohány, len, kender, mák, burgonya, lóbab . . . 70—90 q.
- II. *Zsaroló növények:* búza, árpa, rozs, zab, csalamádé . . . 65—75 q.
- III. *Kevésbé zsaroló növények:* hüvelyesek, köles, pohánka, maglóher . . . 30—50 q.
- IV. *Kímélő növények:* zöldrozs, zabos bükköny, csibehur. szardella . . . 15—25 q.
- V. *Nem zsaroló növények:* lóher, luczerna, baitaczim, füves lóhere . . . q.

középerett istálló-trágyát igényelnek.

Ezeket szem előtt tartva, most már az említett gazdasági istálló-trágya szükségletét ki lehet számítani a következő forda alapján:

1. Zabos bükköny;
2. Búza;
3. $\frac{1}{2}$ tengeri, $\frac{1}{2}$ répa;
4. Árpa;
5. Csalamádé;
6. Rozs.

1. Középerett istálló-trágyát föltételezve, a fölvett 162 katasztrális hold föld trágyaszüksége a következő:

27 hold zabos bükköny trágyaszüks.		
à 20 q		540 q.
27 hold búza trágyaszüksége		
à 70 q.		1890 q.
13,5 hold tengeri trágyaszüksége		
à 80 q.		1080 q.
13,5 hold répa trágyaszüksége		
à 80 q.		1808 q.
27 hold árpa trágyaszüksége		
à 70 q.		1890 q.
27 hold csalamádé trágyaszüksége		
à 70 q.		1890 q.
27 hold rozs trágyaszüksége		
à 70 q.		1890 q.
	Összesen:	10260 q.

Most, miután tudjuk az általunk fölvett birtok trágyaszükségletét a növények igényessége szerint: azt kell kiszámítani, hogy ezen gazdaság várható trágya mennyisége üti e a szükséges számot. az az 10260 q.-át.

Megtudjuk pedig úgy, hogy ha a gazdaságban felhasznált összes takarmányfelék száraz anyagát ki számítjuk, a nyert összeget elosztjuk kettővel, mert csak fele ürítettük ki trágyaképen, fele pedig felhasználtatik a szervezett életműködésénél. Az így talált maradványhoz még hozzáadjuk az összes almozásra használt szalma száraz anyagát s az ez után kapott összeget — még hozzászámítva a tengeri szár szára anyagát — megszorozzuk négygyel — tekintettel a normális trágya 75% víztartalmára.

Várható trágya-mennyiség:	Száraz anyag.	Összes takarmány száraz anyag.
27 hold zabos bükköny à 75 q. ennek 25%-je . . .	506,25 q.	à 85% = 480,3 q.
27 hold búzaszalma à 16 q. ennek 25%-je . . .	432,00 q.	à 80% = 371,5 q.
13,5 hold répa à 200 q. ennek 25%-je . . .	2700,00 q.	à 12% = 324,0 q.
27 hold árpa-szalma à 14 q. ennek 25%-je . . .	378,00 q.	à 86% = 325,1 q.
27 hold csalamádé à 200 q. ennek 25%-je . . .	5400,00 q.	à 20% = 1080,0 q.
27 hold rozs-szalma à 16 q. ennek 25%-je . . .	432,00 q.	à 87% = 371,5 q.
38 hold réti-széna à 20 q. ennek 25%-je . . .	760,00 q.	à 86% = 653,6 q.

zab	70,00 q.	à 87% = 606,9 q.
korpa	150,00 q.	à 86% = 129,0 q.
	Összesen:	3795,9 q.
		3795,9 : 2 = 1897,95 q.

hozzáadva az alom szárazanyagot:
szalma 700,0 q. szárazanyag . . . à 85% = 595,0 q.
tengeri szár 216,0 q. szárazanyag . . . à 86% = 185,76 q. = 780,76 q.
2678,71 q.

remélhető középerett ist.-trágya: 10714,84 q.
Jelen számítás szerint a felvett 200 holdas gazdaságban még több trágya állítható elő, mint a mennyi a talaj erő fenntartására igényeltetik és pedig 10714,84 - 10260,00 = 454,84 métermázsával.

Miután azonban a terméseredmény egy és ugyanazon növényből különböző helyeken, — talajokban nem egyforma — lehet átlag több, vagy kevesebb s így ha több: akkor természetesen több kell legyen azon szerves növényi tápanyag is, ami azzal a földből kivonatlik és fordítva — nem egyforma összetételű továbbá minden trágya — némelyik több, más meg kevesebb kálit, phosphort, vagy nitrogént tartalmaz, mint más, mi megint megmagyarázható a takarmányozás módjából, a feléperett takarmány minőségéből, a trágyának a trágyatelepeni gazdaságából és abból, hogy miként értékesíti az illető állat a takarmányt — nem is felel meg minden körülmények között az itt kiszámított trágya mennyiség a szükséges visszapótlásnak.

Ezen rendszer nem veszi figyelembe továbbá, hogy a feléperett takarmány-anyagok vajjon csak a gazdaság területén termelt takarmányfélékből — respective — szalmából, vagy pedig gabona, olajpogácsa stb. póttakarmányból állanak-e? Mert az első esetben, mint azt már igen jól tudjuk, az élőnövény legfontosabb tápláléka a káli és phosphor csak részleges visszapótlást nyer, miután ezek főként a magvakban székelnék s azokkal a gazdaságban eladatnak. Hanem igenis célhoz vezet ezen rendszer akkor, hogy ha gazdaságunkban annyi szemes takarmányt, olajpogácsát takarmányoztatunk fel a szálás takarmányon kívül, hogy az azokban foglalt nitrogén, kálium és phosphor a trágyába kerülve s innen a talajba: a talaj ez iránybani igényeit teljesen kielégítse. Ekkor nem merül ki a föld még az esetben sem, ha csak istálló trágyával — és semmi mással — trágyázunk, de minden már körülmények között a biztos pusztulás sorsa vár reá.

2. Tapasztalati úton sokkal egyszerűbben oldották meg és mutatták ki a talajerő-trágya szükségét. És pedig a gazdálkodás milyen voltából kiindulva, hogy kül, közép, vagy épen belterjesen üzetik e a gazdálkodás se szerint a szántóföld évenkénti és katasztrális holdankinti trágyaszüksége:

- I. Külterjes gazdálkodásnál közép érett trágya 40—50 q.
- II. Középterjes gazdálkodásnál közép érett trágya 50—60 q.
- III. Belterjes gazdálkodásnál közép érett trágya 60—70 q.

Az előbbieken felvett 200 holdas gazdaság istállótrágya szükségletét — melyből 38 hold kaszáló — kiszámíthatjuk úgy, hogy vesszünk pl. középterjes gazdálkodási rendszert, mely rendszer mellett 1 hold trágya szükséges — miután meglehetősen kötött is a talaj — 60 q. mivel a holdak számát megszorozzuk és pedig: 162 × 60 = 9720 q.

Ennyi trágya szükséges tehát az említett 162 katasztrális hold szántóföldnek évenként. Most természetesen a hány évre terjed a trágyázási turnus egy gazdaságban, annyiszor 60 q.-át hordunk ki egy holdra.

Miután ezen trágya szüksége a 162 k. holdnak még kevesebb, mint az első mód szerint kiszámítottunk: igen természetes, hogy az előállítható istállótrágyából kitelik.

Kiss Lajos.

szágon e tekintetben uttörő az „Időjárás“ cz. folyóirat.

„Az egyes hónapoknak s általában az egyes évszakok időjárásának jellegét legelőképpen az uralkodóan föllépő időjárás-típusok adják meg. Ha már most képesek volnánk egyik időjárásbeli helyzet átalakulását a másikba elegendő bizonyossággal előre látni, akkor meg volna a több napra való időjósítás. És épen ez az időjósítás az, mely a gyakorlati szükségleteknek megfelelne. Hogy azonban erre képesek legyünk, ahhoz szükséges Európa időjárásbeli helyzetét mindig tudnunk, a változásokat figyelemmel kísérnünk és pedig azokat a változásokat, melyek a legrövidebb időtartam alatt mennek végbe az időjárás helyzetben. Az anyagot e célra az egyes meteorologiai intézetek nyújtják a nagy közönségnek felhasználva ezeket a lokális följegyzésekhez, az időjárás-térképek belőlők könnyen megszerkeszthetők. A légnyomás, a szél, a hőmérsék, a felhőzet lokális változásaira vonatkozó följegyzések e tekintetben igen fontosak.“

„Annyira kell haladni e téren, hogy mindenki képes legyen és alkalma is legyen magának okadatolt itéletet alkotni az időjárás bekövetkező befolyásáról bizonyos időközökben.“ (Bebber.)

Hogy a meteorologiai intézetektől kiadott időjósítást a mezőgazdaság érdekében föl lehessen használni, lehetőleg gyorsan kell az adatoknak a közönség kezébe kerülni. Természetes tehát, hogy a hírlapok útján közölt időjósítás már idejét multá, mikor az olvasó közönség kezei közé kerül. Ezért ott, a hol e célra föl akarják használni az időprognoszt, telegráf útján terjesztik el.

Észak-Amerikában egészen katonailag szervezett hivatal áll az időprognoszt megállapítása és terjesztésére. Külön adnak ki a gazdaközönség részére értesítést s külön a vasúti állomások részére. Még a robogó vasúti vonatok is jelvényekkel vannak ellátva, melyekkel a lakósságnak a várható időjárásról közlik. A cukor-, gyapot-, narancs- és dohányültetvényeknek külön fagyjelző, 120 tengerparti városnak pedig viharjelző tudósítások mennek. A washingtoni intézet 3-szor ad ki naponként jelentést, melyben a „synopsis“ az időjárás helyzetét az utolsó 24 órától magyarázza és az „indications“ a következő 32 órára érvényes prognoszt tartalmazza. Az amerikai lapok is korán jutnak az időjárás jelentések birtokába és terjesztésökhöz nem kis mértékben járulnak hozzá. Ez a maga nemében nagyszabású intézmény európai fogalmainkat messze meghaladja s valóban meg kell hajolnunk az annyiszor gunyolt yankee bámulatos eredményei előtt.“ (Róna.)

Dr. B. S.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

Néhány borgazdasági szabály. Erjesztő pincze nélkül, melynek hőmérsékét akár erjesztő kályha, vagy bármely más melegítő berendezés segítségével kb 20° R.-re lehet fölemelni, nem képzelhető észszerű borkezelés. Az olyan bor, melynek erjedését a hideg fennakasztotta, vagy mely sokáig állt a seprőn, körülményes iskolázást kíván s amennyiben még cukrot is tartalmaz, igen hajlandó a különböző borbetegségekre. Ha azt akarjuk, hogy borunk gyorsan elkészüljön, meleg pinczében kis edényekben kell tartani; ha pedig kész borunkat hosszabb ideig akarjuk eltartani, úgy, hogy az jó és friss maradjon, akkor nagy edényekben hideg pinczében helyezük azt el. Az olyan pinczében, melynek hőmérséke gyorsan változik, a bor nem jó nyugalomba s ennél fogva zavarosságának okozói nem ülepíthetnek le.

Gyümölcsöt friss állapotban sokáig úgy tarthatunk el, ha egy tiszta deszka-ládába száraz turfapor közé rakjuk rétegenként. — Görögdinnyét úgy szoktak sokáig eltartani friss

állapotban, hogy bádog-dobozba, egyenként, száraz turfapor, vagy moha közé tűve, légmentesen beforasszák s hideg vizű kúthban a víz alá süllyesztik. Ilyen eltevésre azonban csak teljesen ép és nem tulságosan érett (elért) gyümölcs használható.

A gyümölcs-szedésnél a kellő idő eltalálása a földolog, mert ha eléri a gyümölcs, ha t. i. kellelénél tovább hagyjuk a fán, vesztit áromájából és ízéből, sok alma lisztes, a körték téstásak (szotyós) lesznek. A szedés ideje minden vidéken más és más, sőt ugyanazon vidéken is az évi időjárás szerint változik. Földolog az, hogy egyszerre csak az éretteket szedjük le, a kevésbé éretteket a 2-ik, 3-ik szedésre kell hagyni, mert nem érik minden gyümölcs egyszerre meg egyazon a fán sem.

Tojások eltartása. Egy kiló söt öt liter vízben kell oldani s 20 percig főzni s 2-3 evőkanál égetett meszet keverni hozzá. A tojásokat kis agyagedényekbe rakjuk. A folyadékot hidegen töltjük a tojásokra. Ily módon 6 hónapig is állanak s mindig olyanok, mint a friss tojások.

Patkány- és egérfogásra állítólag a csalétket rózsafa-olajjal kell megszagositni. A patkányok állítólag annyira szeretik a rózsafa-olaj szagát, hogy vakon mennek utána.

A lágy begy a majorságnál, a begy belső mirigyos rétegének katarális gyuladása. — A begy felfúvódik s a szájon vagy orrlíkokon át savanyu szagu folyadékot ürítnek ki. Gyakran elegendő a gyógyításra a begy kiürítése. A beteg tyukot pl lábainál fogva fejével lefelé tartjuk s gyöngéd nyomogatással igyekszünk a begy tartalmát a száj felé kinyomni. — Ez után egy kávé kanálnyi 1/2 percentes salicylsavoldatot vagy 3 percentes timsó-oldatot adunk be. Egy napra étel nélkül zárjuk el a beteg madarat, csak ivóvizet adván neki, melybe kevés salicylsavat oldunk (1:600 arányban). Csak másodnap adunk neki kevés puha eledelt. Tyukoknak apróra vágott hagymát, fohagymát, borral megnedvesített kenyéret adunk étvágygerjesztés céljából. Ha a begy tartalma nem nyomható ki, akkor operációhoz kell folyamodni.

Télire eltenni való tojások. Augusztusban és szeptemberben közvetlenül az aratás után a tyukok a legtöbb szemes táplálékot kapják faluhelyen. A szemes táplálék pedig a legjobb hatással van a tojás izére és tartósságára. Ezért a télire elteendő tojásokat ebben a két hónapban kell összegyűjteni. A sok állati táplálék, pl. konyhahulladék s tavaszszal a sok cserebogár stb. élvezete nagyon kedvezőtlen hatású a tojások izére. Az ilyenkor lerakott tojások nem is olyan tartósak.

Seraphthin. A dr. Löfler felfedezte seraphthin azért nem tudott általánosan használttá válni, mert az egyes készítmények virulenciáját nem tudták pontosan. Némely állatok oly erős oltóanyagot szolgáltattak, hogy némelykor az állatok a beoltás következtében betegedtek meg száj- és körömfájásban. Jövőre ezen a bajon segítve lesz. Az oltóanyagot először malaczkokon próbálják ki. A malaczkok ugyanis nagyon érzékenyek az oltóanyag iránt. Ezért a malaczkokra gyakorolt hatásából fogják megállapítani az oltóanyag erősségét. Ily módon előállítva, nemsokára egy új, veszélytelen oltóanyag — a száj- és körömfájás ellen — fog a forgalomba hozatni.

Fejés alatt nem volna szabad az istállóban sem etetést, sem bármilyen takarítást végezni, mert ezen közben az istálló levegője kártékony csirákkal telik meg, melyek nagy mennyiségben jutva a tejbe, megrontják azt.

A magtári zsiszik ellen jó szernek mondják a ki nem csépeelt kenderet, melyet a gabona-halmokra kell szórni. A kender szagja távol tartja a zsiszikkbogarakat. A gabona megforgatása azért természetesen szükséges.

Hörsög-pusztításra a szénkéneget Szászországban igen jónak találták. Szénkéneggel

átzatott rongydarabokat dugnak jó mélyen a hörsög lakásához vezető járatba s aztán gyorsan jól elzárják a lyuk nyílását földdel. 80 kezelt lyuk közül csak 4-et nyitottak újra ki a hörsögök, a többi oda pusztult. Az igaz, hogy az eljárás nem nagyon olcsó, de tekintve a hörsög okozta károkat, még mindig a legolcsóbbnak mondható, mert igen erős hatású szer s ritkán kell másodszor alkalmazni.

IRODALMI SZEMLE.

Hazai lapokból.

A „Gazdasági Lapok“, (szeptember hó 17.) legutolsó számában egy gazda levelét teszi közé, melyben újabb bizonyítékát látjuk annak, hogy az ország gazdaközönsége mélyen érzi a Biztosító szövetkezet és az „Országos Kölcsönös“ egyesülésének szükségét. A szegedi gazdakongresszus ugyanerre az álláspontra helyezkedett, midőn e két biztosító intézet egyesülésének eszméje mellett foglalt állást s így főúlslegesen látszik a fuzió mellett még tovább is harcolni, de tekintettel a kartellező társaságok szívós támadásaira és aknamunkáira, a dolog napirendén tartását kötelességünknek tartjuk s azért az említett levelet is ismertetjük az alábbi rövid kivonatban:

Mai napság már annyi biztosító társaság létezik, hogy majdnem okvetlenül szükséges, hogy cartellbe lépjenek, ha kellő haszonnal akarnak működni.

A gazdák, most mikor a biztosító társulatok mind cartellbe léptek, hadat üzentek a kartelloknak. A hadizenet abból áll, hogy egy új biztosító szövetkezetet létesítenek.

Szövetkezeti alapon. Ugyan volt-e már ily alapon létesült biztosító intézmény? Erre könnyű a felelet. Igen, az „Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet“. Ha már van egy ilyen szövetkezet, mi szüksége van annak, hogy csaknem ugyanazon alapon egy „új“ biztosító szövetkezet létesüljön, — de más czímmel?

Csak azért, hogy az „Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet“ eddigi kezelettségével, vezetőségével nem vagyunk megelégedve, még nem elég indok arra, hogy új biztosító szövetkezetet alakítsunk! Ez nem elháríthatlan baj; ezen lehet segíteni, mert már az Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezettel történtek lépések az egyesülésre és ha e két — az egyik már meglévő szövetkezet és az alakítani szándékolt szövetkezet tényleg egyesül, a vezető elemek kiszemelése nem fog oly nehézségekbe ütközni, mint a mily kár háromolhat a gazdaközönségre e két azonos intézmény rivalitása következtében.

Az Orsz. Magyar Kölcsönös Bizt. Szövetkezet megalakult, tisztán kölcsönösség alapján; támogatva a kormány által. Mi lett a végeredmény? A tavalyi abnormis időjárás megrendítette, mint minden oly építményt, megront az első vihar, melynek még nem szilárdul meg az alapja. A Gazdák Biztosító Szövetkezete csaknem ezen az alapon, szintén a kormány támogatása mellett akar megalakulni és ha össze jön egy millió korona, megalakultnak lesz kijelentve. Ki áll jót, hogy a jövő évben avagy két éven egymás után nem lesz épen olyan abnormis, mint a tavalyi? Azoknak a gazdáknak, a kik eddig az új szövetkezetre aláírtak, ha csak egy negyed részét elveri a jég, akkora kormánynak még messzebb menő támogatásban kell részesíteni ezt a Gazdák Biztosító Szövetkezetét, hogy fel ne forduljon. De mit szólnak ehhez a többi biztosító társulatok? Az idegen államokból beözönlött biztosító társulatok talán összepakolnak és hazaszaladnak? Nem, hanem kinevetnek széthuzásunk miatt és kétszer annyi ügynököt fognak a gazdák nyakára küldeni. Ha az ügynök a gazda előtt kimutatja társulatának 40-50 millió frnyi vagyonát, a szövetkezetekkel szemben, bizony a gazda azonnal tisztában lesz azzal, hogy hol van a nagyobb garancia.

A szövethozásokat tehát nem szabad gyengíteni a gazdák megszakitása által, de igenis vállvetve haladni, egyesüljön az Orsz. Magyar Kölcsonös Biztosító Szövetkezet az alakítandó Gazdák Biztosító Szövetkezetével. Így lesz erős az, mely még most gyenge s ha van is terhe a Kölcsonös Biztosító Szövetkezetnek, egy ily erős intézmény ki fogja egyenlíteni azt. Azt a hibát, a melyben az egyik — a véletlen abnormis időjárás következtében beleesett, büntül felróni — nem helyes; itt a gazdák érdeke a fő, nem pedig — talán személyes természetű a dolgnak.

T. M.

Külföldi lapokból.

A bor termelése és fogyasztása közötti arány Franciaországban. Az összes fogyasztás az 1886—1895. évi periódusban 38 millió 440,000 hektoliter volt. Fejenként tehát 100 liter jut. A viszonyok javulásával azonban ezek a számok tetemesen növekednének. 1830-ban még csak 19 millió hektó volt a fogyasztás, 60 év alatt éppen megkétszereződött, 1860—69-ig a termés 50 millió hektón felül volt, az átlagos ár pedig 29 frank volt. 1870-től kezdve a filloxéra, a lisztharmat és a blackrot nagyon megapaszította a termelést; a fogyasztás azonban körülbelül ugyanaz maradt. A bor még mindig fényűzési ital. A borban érezhető nagy hiány az, ami sok embert az alkoholizmus veszélyébe dönt (pl. Normandiában) a bortermelő vidékeken kívül. A borfogyasztás különben igen aránytalanul oszlik meg, mert pl. 21 deportement van; a hol 139 liter jut fejenként, 3 van a hol 200 literen felül megy, míg az északi megyék között sok van, a hol 20 litert alig ért el. A borfogyasztás gyarapodás ezeken a vidékeken, ahol most sok alkoholt fogyasztanak, a szállítás kedvezőbbé tételétől s az alkohol ellenes törvényektől várják. Érdekes, hogy a mig Sein megyében 238 litert fogyasztanak fejenként addig Párisban a mely pedig a világ legjobb piaca, csak 193 liter jut fejenként. Ezzel szemben Sein megyében 6 liter 85 alkohol jut fejenként, mig Párisban 7-56 liter. Minél kevesebb bort fogyasztanak valamely vidéken, azon arányban több alkoholt használnak el. Pl. Párisban a borfogyasztás fejenként 15 literrel apadt 1890 óta, ellenben az alkohol fogyasztás 40% al növekedett. Így van a többi városokban is, a hol 200 liter bor jut fejenként, az alkohol fogyasztás 3—5 liter között váltakozik. (Bordeaux, Toulouse stb.) Ellenben ott, a hol a borfogyasztás fejenként 50 literen alól marad, az alkoholfogyasztás 8—17 literre megy. (Rennes, Rouen stb.) A bor felhasználása alkohol gyártásra folyton apad, mig 1876-ban még 5¹/₂ mil. hl. borból égettek szeszt, addig ma már alig egy millió hl. bort fordítanak e célra. Ez azért fontos, mert az alkohol gyártás 1856 óta megháromszorozódott, mig a borból készült szesz, konyak (leau-de-vie devin) gyártása a réginek hatodára süllyedt. Az alkohol fogyasztás 1850 óta 146 literről 419 literre emelkedett, amit nagyon elősegít a szesz olcsósága és kevés adója a borral szemben. Hasonlóképpen megsemmisült a boreczetgyártás is. Az alkoholizmus terjedését pedig R. Brunet szerint csak borfogyasztás növekedésével lehet ellensúlyozni. Ezért minden módon meg kellene könnyíteni a bor terjedését olcsó vámok, kis fogyasztási adók, kedvező szállítási feltételekkel stb., úgyszintén elő kellene segíteni a konyak gyártást, hogy olcsóbb és egészségesebb borhoz és szesz italhoz juthasson a fogyasztó közönség. (Journal d'agricult. pratique. 1899. No. 35).

Az istállótrágya konzerválására tett kísérletei eredménye gyanánt prof. Holdeleiss—Breslau a következőket tette közzé. 1. A leg-sikerültebb és a leggyorsabb mechanikai kezelése az istállótrágyának — bár nagyon szükségesek, hogy sokkal nagyobb romlástól megóvják — sem elegendő, hogy megóvják szerves anyagban és nitrogénben való érzékeny vesz-

teségektől. 2. A leggondosab elzárása az istállótrágyának a levegőtől és trágyalével való beöntése nem akadályozza meg, hogy különböző erjedések benne végbe ne menjenek, melyek eredménye gyanánt szénsav, ammóniak, nitrátok, nitritek, szénsavas ammóniak képződése s illetve elpárolgása ne következne. 3. Ez áll a trágyadombra kihordott trágyáról, mert kihordás alatt bőven keveredik levegővel s így az erjedések könnyen lefolyhatnak. Sokkal jobban konzerválódik az ugynevezett istállóli mély trágya, mely az állatok alatt sokaig van nyugodtan levegőtől elzárva. 4. Kainit és superphosphát beszórásokkal (mintegy 2%-os arányban a trágyához viszonyítva) ezek a veszteségek minimumra redukálódnak. Kainit által ez a konzerválás jobb, tökéletesebb, mint Superphospháttal. 5. De a kainit konzerválás mellett is történnek erjedési folyamatok, azonban az átalakulások olyanok, hogy a trágya a szántóföldön gyorsabb hatású lesz. 6. Nem felel meg a valóságnak, hogy a superphosphát, vagy a superphosphatgyps a trágya kiszáradását elősegítne (Prakt. Wegweis. 1899. No. 37)

Védekezés a burgonya-penész (Potato scab.) ellen. Észak-Amerikában a sublimáttal (Hydrargyrum corrosivum sublimatum), maró higany) tettek kísérletet igen jó eredménnyel. A vető burgonyát kezelték az alábbi módszer szerint. A kezelt és úgy hagyott, penésztől megtámadott vető burgonyát ugyanazon táblákba egymás mellé ültették, hogy teljesen egyenlő viszonyok között legyenek. Megjegyzendő, hogy a használt területen több év óta nem volt burgonya vetve. Ime az eredmény: A A-területen nem kezelt burgonyából 48% penészes, 52% ép. A kezelt burgonyából ugyanazon területen 17% penészes, 83% ép. Tehát a nyereség 31%-a a sublimát kezelés javára. A B-területen a nem kezelt burgonyából 35% penészes, 65% ép, a kezelt burgonyából 13% penészes, 87% ép. A sublimát kezelés javára a nyereség 21%. Az eljárás: 29. gr. sublimát oldandó 34 liter vízben, faedényben. A kezelendő burgonyát új, zsákvászonból való zacskóba téve merítjük az oldatba s benne hagyjuk 1¹/₂ óráig, néhányszor közbe meg kell mozgatni a burgonyát. Aztán megszáritva készen vannak az ültetésre. A sublimát bőséggel véve nagyon erős mérgező, még ezerszeres hígítás mellett is, tehát nagy óvatosság szükséges a vele járásnál. A Formalin (Formaldehyd) a következő eredményeket adta. Ez alatt a név alatt e gáz alakú formalinnak 40%-os vízben való oldatát értik közönségesen. Burgonya-penész ellen kétféle erősséggben használták. 1/2 liter Formalin (40%-os) 144 liter vízre és 1/2 liter Formalin 94 liter vízre. A beteg burgonyák 2 óra hosszáig voltak belemerítve. A sublimátosak követlen szomszédságába ültették ki őket, úgy mint a sublimátosokat. Ime az eredmény. A nem kezeltből 48% penészes, 52% ép, az erős oldattal kezeltből 13% penészes 87% ép, a nyereség a formalin kezelés javára 35%. A gyöngébb oldattal kezeltből 21% penészes, 79% ép, a nyereség itt a kezelés javára 27%. A Formalin tehát hathatós ellenszere a burgonya penésznek s a fenti erősséggben használva egyenrangú a sublimáttal. Nagy előnye a sublimát fölött, hogy az emberre, állatra kevésbé mérgező és hogy könnyebben kezelhető. (Agricult. Gazette 99. No. 1386.) S.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

8169/eln.—IV/4. szám. Kapcsolatosan a 7000—99. eln. szám alatt kelt intézvényemmel, az érdekelt körökkel való közlés céljából értesitem a Czimet, hogy a cs. és kir. közös külügyministertől újabban szerzett értesülés szerint friss gyümölcs és főzelék (vetemény) féléknek a román királyság területére a Dunán vagy pedig nyugot felől szárazföldi uton való bevitelére, az ezen áruk származását igazoló okmányok

felmutatásának kötelezettsége nélkül eszközölhető. Kelt Budapesten 1899. évi augusztus hó 30-án. A minister helyett: Kiss, államtitkár.

— **A kopár és homokterületek beerdősítése.** A földmívelési miniszter a következő felhívást teszi közzé:

Azok az erdőbirtokosok, kik az 1879. évi XXXI. t.-cz 165. §-ában megjelölt kopár és futóhomokterületek beerdősítése végett a jövő 1900. évben az állam részéről csemetékben ingyen részesülni kívánnak, felhivatnak, hogy ebbeli, 1 koronás bélyeggel ellátott folyamodványukat, annak megjelölésével, hogy mely község határában, hány kat. hold nagyságú, mely talajnemhez tartozó területet, mely fajból való s hány éves csemetékkel óhajtanak beültetni s továbbá, hogy a csemeték mily cím alatt, mely vasuti állomásra és a jövő év tavaszán vagy őszén küldendők-e, a folyamodó lakhelyének pontos megjelölése mellett, az illető kezületi kir. erdőfelügyelőségnek legkésőbb folyó évi december hó 15-ig annál is inkább adják be, mivel később beérkező folyamodványok figyelembe nem vétetnek.

A kopárok erdősítésére adandó csemeték termelési, csomagolási s a vasúthoz való szállítási költségeit az országos alap fedezi és csupán a gyorsárak szerinti szállítási díjat — melyre nézve a hazai vasutak mérséklést engedélyeztek — viseli az átvétel alkalmával a jelentkező erdőbirtokos.

Figyelmeztetnek egyttal az erdőbirtokosok, hogy a mennyiben a rendelkezésre álló csemetemennyiség megengedi, a vágásterületek felújításához is fognak adományoztatni csemetéket; még pedig azon kis és középbirtokosok részére, kik kis terjedelmű és csekélyebb jövegelmezőségű erdejük fentartásához szükséges csemetéket a saját területükön és költségükön termelni nem képesek, ép úgy, mint a kopár területek erdősítésére, ingyen, a nagybirtokosok részére pedig a csemeték árának vagyis kerü-költségének megtérítése mellett.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK

Felhívás

— az erdélyrészi gazdaközönséghez. —

A jövő évi *párisi világiállítás*on az erdélyi rész nevezetesebb mezőgazdasági terményeit egy megfelelő gyűjtemény-csoportban be óhajtuk mutatni. E bemutatás célja első sorban az, hogy hazarészünk némely kiváló terményeinek — mint vetőmagvaknak — a külföldi piacokon útát nyissunk. Bejelentésünket a kiállítás igazgatósága elfogadta s gyűjteményes kiállításunk részére megfelelő helyet is engedélyezett.

E gyűjteményes kiállításban való részvétel semmi költséggel nem jár. A beküldőknek — a postaköltségen kívül — semmi kiadásuk nem lesz. Indokolt esetben együletünk még a postaköltséget is fedezi.

A bejelentés egy levelező lapon egész egyszerűen az „Erdélyi Gazdasági Egylet titkári hivatalához“ Kolozsvárt, intézendő, a kiállítandó terményből 8 liter (pontosan mérve) egy vászonzacskóban ugyan e címre pósátn küldendő be.

Beküldhetők a következő termények: Buza, rozs, árpa, zab, tengeri, bab, borsó, lencse, lóhere, luczerna és baltaczim mag.

E főbb gabona, hüvelyes és takarmány-magvak csinos üvegekben, vidékenként osztályozva és a termelő megnevezésével fognak kiállítatni.

Bejelentési és beküldési határidő szeptember hó vége.

A bejelentésben kérjük lehetőleg ki-tüntetni a hektoliter súlyt és métermá-zsánkénti árat, melyet a beküldő, mint ve-tőmaggal, elérni akar.

Az egyesület az esetleges külföldi meg-rendeléseket később is közvetíteni fogja. Értesüléseink szerint meglehetősen érdeklő-dést várhatunk ez irányban.

Felhívásunkat gazdatársainknak — saját jól felfogott érdekükből is — szíves figyelmükbe ajánlva, minél számosabb be-jelentést kérünk és remélünk.

Az „Erdélyi Gazdasági Egyesület”
Elnöksége.

— **Jóváhagyás.** A földművelésügyi m. kir. minister Torda-Aranyos vármegyének a birtok-határ megjelöléséről alkotott szabályrendeletét f. évi 64448. szám alatt jóváhagyta.

— **Új gazdasági tudósítók.** A földmive-lésügyi miniszter Maros-Torda megyébe Csiki Károly disznajói ev. ref. lelkészt és Lénárt József magyarói ev. ref. lelkészt a régi felső Deák Ferenc magyar-bölkényi földbirtokost, Vadasdi Kálmán vajda-szentiványi birtokost és Szabó T. Károly gernyeszegi gazdasági inté-zőt a régi alsó, Nagy Lajos medgyestálvai uradalmi intézőt, Zilahi Sebess Gyula csibai birtokost és ifj. Simén György kelementelkei földbirtokost a marosi alsó, Jeney József me-

ző-csávási földbirtokost, K. Nagy István nyá-rád-szentlászlói földbirtokost és Magyar Sán-dor jeddi birtokost a marosi felső, végül Kovács Albert deményházi postamestert, Zudor Arpád hodosi földbirtokost és Biró Géza sóváradi ev. ref. lelkészt a nyárad-szeredai járásra nézve a gazdasági tudósítói tisztséggel bizta meg.

— **Budapesti őszi gyümölcs- és kerté-szeti kiállítás.** Már említettük, hogy az Orsz. Magy. Kertészeti Egyesület a kormány támo-gatása mellett ez évi október hó 7—16-ig a városligeti kereskedelmi muzeumban országos gyümölcsvásárral összekötött kertészeti kiál-lítást rendez. Tekintettel a jelentkezők nagy számára és a kereskedelmi muzeumban át-en-gedhető területre, — a rendező bizottság el-határozta, hogy a kiállítást a városligetben ugyan, de a székesfővárosi pavillonban fogja rendezni, hol sokkal nagyobb és megfelelőbb helyiségek állanak rendelkezésére. Bejelenté-sek csak f. hó 25-ig fogadtatnak el. Bejelen-tési iverk az egyesület titkári hivatalától (Ko-ronaherczeg-utca 16), valamint az orsz. gyü-mölcstani ministeri biztostól (Földművelési ministerium) kaphatók.

— **Német szaklap a magyar gyümölcs-termelésről.** A pomologiai szakirodalom egyik előkelő német folyóirata: „Schweizerische Zeit-schrift für Obstund Weinbau“ legutóbbi szá-mában igen elismerően nyilatkozik a magyar gyümölcstermelésről „Magyarország gyümölcs-termelését illetően — mondja a lap — korábban

megjelent közleményeinket ma még inkább megerősíthetjük, midőn az tapasztaljuk, hogy a magyar királyi földművelésügyi ministerium minden erejével odatörekedik, hogy a hazai gyümölcs- és szőlőtermelést előmozdítsa és emelje; s a mint látjuk: a siker nem is marad el. A hamburgi nemzetközi gyümölcskiállításon is Magyarország részesült a legmagasabb ki-tüntetésben. Nem hiába hódítja meg a szép magyar gyümölcs nemcsak az orosz és angol piacot, de még a berlinit és párisit is, a hol mindenütt kedvező fogadtatásra talál. Meg-emlékezik még az említett lap a m. á. vasu-tak igazgatóságának még amaz újabb intéz-kedéséről is, mely szerint a gyümölcszállítás céljaira célszerű szerkezetű és beosztású waggonok kerülnek legközelebb forgalomba s hogy e waggonok — (a mint arról a szóban forgó lap a berlini vásárcsarnoki ujság útján értesült) — teljes gyümölcscrakománnyal fognak a jövő évii áprilisi kiállításon bemutatatni.

— **Szőlősgazdák figyelmébe.** Az állami italmérési jövedékről szóló 1892 évi XV. t.-cz. 3. §-a, illetve az ennek végrehajtása tárgyában kiadott utasítás 25 §-a értelmében azok a szőlősgazdák, akik szeszes italok kimérésével nem foglalkoznak, abban a kedvezményben részesülnek, hogy saját termésü boraiktól a házi szükségletre szánt bormennyiség után italadó fejében a régi fogyasztási adónak meg-felelő részt fizetik, azaz bor után 1 frt 35 krt, bormust és szőlő-czefre után 1 frt 01 krt

KIMUTATÁS

1898—99. évben az „Erdélyi Gazd. Egyesület” heremagtisztító raktárában tisztított magvakról.

Folyó szám	Idő		Beküldő		A be-küldött mag mennyi-sége klgrm.	Nyeretett				Jegyzet
	hó	nap	neve	lakása		tisztá mag		rostaaly	apadás és polyva	
						olom-zárolt	nem olom-zárolt			
						k i l ó g r a m m				
1	1898. VIII.	31	Báró Jósika Gábor	Szamosfalva	1940	1300	493	145	2	
2	» IV.	10	Irinyi István	Maros-Ludas	301	143	121	37	—	
3	» »	10	Irinyi István	Maros-Ludas	284	155	107	22	—	Luczerna
4	» »	17	Gr. Pejacevich Arthurné	Mező-Or	3514	1692	1256	526	40	
5	» XII.	06	Vinczenti Károly	M.-Szilvás	400	212	156	32	—	
6	» »	14	Kolozsmonost. Gazd. Tanint.	K.-Monostor	2308	1519	705	78	6	
7	» »	19	Hessheimer I. L. és A.	Brassó	5603	3321	2253	—	29	
8	» »	30	Gróf Teleky Mihály	Bányabükk	449	293	124	32	—	
9	» »	30	Irsai József	Ördög-Keresztur	361	127	211	23	—	
10	1899. I.	10	Pekry Sándor	Maros-Csapó	933	469	414	50	—	
11	» »	11	Sándor Imre	Dezmér	189	101	61	27	—	
12	» »	14	Jeney Lajos	M. Sámsond	144	101	42	—	1	
13	» »	16	Klein Vilmos	Szatmár	10238	—	—	—	—	Külföldi aranka-mentesítés
14	» »	17	Br. Jósika Gábor	Szamosfalva	712	447	232	33	—	Luczerna
15	» »	17	Br. Jósika Gábor	Szamosfalva	1058	660	325	73	—	
16	» »	23	Moritz és Deutsch	Maros-Ludas	1209	578	601	22	8	
17	» »	27	Szacsvay Sándor.	Ördög-Keresztur	403	182	203	18	—	
18	» II.	13	Mühlsteffen Gusztáv	Erzsébetváros	156	91	52	13	—	
19	» »	16	Desbordes Victor	Radnóth	344	165	157	22	—	
20	» »	16	Csomós Jenő	Radnóth	378	94	266	18	—	
21	» »	21	Vikól István	Lőrincz-Réve	537	262	247	28	—	
22	» »	27	Teleki Mihály	Szilágy-Nagyfalu	494	380	80	34	—	
23	» III.	02	Deák Ignác	Radnóth	979	251	153	506	96	
24	» »	07	Máterni János	Zilah	99	50	38	11	—	
25	» »	07	Eszényi J.	Torda	100	62	32	6	—	
26	» »	20	Montbach Jenő	Válaszút	657	530	127	—	—	
27	» »	20	Montbach Jenő	Válaszút	143	113	30	—	—	Luczerna
28	» »	22	Jeremiás Áron	Dicső Szt.-Márton	200	123	68	9	—	
29	» »	24	Simay Ferencz	Türe	333	296	37	—	—	
30	» »	27	Veress Sándor	Gyéres-Szt.-Király	1367	1143	224	—	—	
31	» »	28	Staub János	Kajántó	790	460	329	1	—	
32	» IV.	01	Simay Ferencz	Török-Szt.-Miklós	322	198	52	58	14	Luczerna
33	» »	13	Szereday Aladár	Szt.-Mihálytelke	140	78	62	—	—	
34	» »	19	Tóth Olivér	Torda	178	106	69	3	—	
35	» »	20	Simay Ferencz	Türe	82	67	15	—	—	Luczerna
Összesen:					37345	14769	8342	1827	196	

hektoliterenkint Azok a szőlősgazdák, kik erre a kedvezményre igényt tartanak, kötelesek ebbeli igényüket legkésőbb a szüret megkezdéseig a közs. elöljáróságnál bejelenteni.

— **Terméskivitel Romániába.** Még az utóbbi években folytonosan fenyegette saját piacainkat és az olcsó buza és egyéb termés konkurrenciája, addig az idén igen valószínű, hogy nagyobb kivitelünk lesz Oláhországba. A román kormány erdélyi szénavásárlásairól már megemlékeztünk Most arról értesülünk, hogy a román kormány 2000 waggon magyar zabot vásárolt s hogy magánkereskedők részéről is nagyobb vásárlások történtek.

— **Friss gyümölcs szállítása.** A friss gyümölcs szállítására vonatkozólag a m. kir. államvasutak igazgatósága ez évi július hóban úgy intézkedett, hogy azok, melyek kemény fedéllel nem bíró és csupán vászonnal vagy más szövettel borított kosarakba vannak csomagolva, szállításra még akkor sem vehetők fel, ha a feladó a hiányos csomagolást a fuvarlevélben elismeri. E korlátozó intézkedés hatályának felfüggesztése érdekében több oldalról érkezett kérelem a kereskedelmi miniszterhez, minek következtében az elrendelte, hogy ez az intézkedés a folyó év végéig felfüggesztessék, hogy a termelőknek és kereskedőknek legyen idejük magukat ellátni kemény fődéllel bíró kosarakkal és ládákkal.

— **Tengeriselyem és tökmag értékesítése.** A magyar kiviteli és csomagzási részvénytársaság, Budapest, Mérleg-utca 11., a következőkre figyelmeztet: A kukoriczsejmet (ezernát, haját) fosztás alkalmával nem kell a hántás közé dobni, mivel azt a jószág úgy se eszi meg, hanem különítsük el, szárítsuk jól meg, akár napon, akár padláson vagy góréban, dobassuk ki belőle az elégett fekete színűt, a többi sárga és barnás kukoriczsejmet a társaság megveszi. A tökmagot ne etessük fel, hanem jobban értékesíthető, ha megszáritva és szelvéstől áteresztve, eladatik, fentnevezett társaság minden mennyiséget értékesíthet.

KÖZGAZDASÁG, ÜZLET, FORGALOM.

— **Szénakivitelünk Romániába.** A nyár első felében Románia legtöbb vidékén uralkodott nagy szárazság miatt tudvalevőleg nagy takarmányhiány keletkezett, úgy hogy a román kormány a szomszédos erdélyi és bukovinai vasutak mentén nagyobb mennyiségű szénát vásárolt. Ezen vásárlások azonban valószínűleg a Romániában időközben beállott esőzések folytán, nem öltötték ugyan a várt, mérveket, mindazonáltal elég jelentékenyek, a mennyiben megaból Erdélyből Predeálnál át 3 hónap alatt összesen 663 waggon széna szállított Romániába magyar állomásokról. Elég kár. Rosz gazda a ki eladja a szénát! Meg aztán magunk is megszorulhatunk tavasz felé. Reméljük, hogy kormányunk gátat fog vetni e rosz gazdálkodásnak.

— **Az olasz bor.** A kereskedelemügyi m. kir. ministeriumhoz érkezett értesítés szerint Olaszország hordóbor-kivitelének mennyisége az 1899 év január-június hónapjaiban 1,065.776 hektoliter volt, mely mennyiség az 1898. év megfelelő hónapjaiban kivitt 1,379.649 hektoliterrel szemben 253.873 hektoliternyi csökkenést mutat. Az olaszországból az 1899 év január-június hónapjaiban kiszállított bor értéke 29,124.274 lírát tett, vagyis 7,525.908 lírával kevesebbet, mint az 1898. év megfelelő időszakában. Az Olaszországból a magyar-osztrák monarchiába behozott hordóbor mennyisége az olasz hivatalos áruforgalmi statisztikai kimutatás szerint az 1899. évi január-június hónapjaiban 576.334 hektoliterrel tett, vagyis 171.861 hektoliterrel kevesebbet, mint az 1898. év megfelelő hónapjaiban.

— **Burgonyakivitelünk Angliába.** Londonból írják, hogy a burgonyatermelés a megelőző évekkkel szemben jelentékeny fejlődést

mutat, ugyanis a beültetett terület az 1899. évben 547.682 acre volt (1898-ban 524.591 és 1897-ben 504.914). Maga a termés mindemellett az előző évek mennyiségét nem érte el, de viszont jobban sikerült a skótországi és irlandi termés. Az ár jelenleg angol mázsánként (51 kg.) 3—4 shilling. Minthogy az idej burgonyaszüret Angliában aránylag igen gyenge volt; a magyar termelőknek a késő őszzel és a télen kedvező kilátásuk nyílik a kivitelre; természetesen csak akkor, ha csakugyan jó és megfelelő árut szállítanak.

— **Gyümölcskivitelünk.** Az alma és köte-szüret Sziléziában az idén igen kedvezőtlen volt. A gyümölcs piacokon alig találhatók finomabb fajták, mert csak a selejtesebb minőségűeket hozták piacra. A szilvatermés számításba nem jöhet, oly csekély volt. Mogyoró szintén kevés termelt az idén. Az almatermést valószínűleg a múlt évi erős termés csökkentette, mely az almafák termelőképességét kimerítette. A mai helyzet szerint igen kedvező kilátásaink vannak a hazai termésű gyümölcs elhelyezésére az ottani piacokon, de rendkívüli figyelemmel kell eljárni a gyümölcs szüretelésénél és az elküldésnél, mert ez az eljárás jelentékeny befolyással bír a gyümölcs árára.

— **Magyar háziipari cikkek Amerikában.** Chicagói főkonzulátusunk jelentése szerint a magyarországi durva himzések házi vásznok kék és piros színekben, keleti himzések (Oriental Laces) elnevezése alatt, mint asztal- és ablakdísz nagyon keresettek. Sok vevő kizárólag ezen himzésekkel díszített »keleti szobákat« rendeztetett be magának.

Miután azonban az ezen himzésekre történt utánrendeléseknek a kívánt mérvben elég nem tétetett, nagyobb forgalom nem volt elérhető.

Tervszerű, egységes eljárás mellett a hazai háziipari cikkek jól megválasztott elnevezés alatt Chicagóban és vidékén haszonnal volnának értékesíthetők.

1899 szept 21.
Időjárás. Míg egyrészt a délnyugati maximum benyomulni igyekszik a kontinensre, az északi depresszió ma is Skandinávia fölött tartózkodik és hatása alatt a barometer délfelé süllyedvén, egy másodlagos depresszió képződött Magyarországon és északi olaszország fölött. Az idő Európában túnyomóan felhős és északi felében esős; a német partokon viharos szelek fújnak; a hőmérséklet északra süllyedt.

Hazánkban az idő az itt kifejlődött depresszió következtében főleg északnyugaton esőre fordult és hűvösebb lett.

Jóslat: Hűvösebb, esős idő várható.
Hőmérséklet: Budapest 16.2, Ó-Gyalla 13.2, Szeged 16.2, Kolozsvár 10.2, Zágráb 15.0, Berlin 10.6, Bécs 11.4, Páris 11.0, Róma 17.8, Szentpétervár 11.0, Konstantinápoly 20.9.

Budapesti gabonatözsde.

I. Készárúüzlet.

	1899. szept 21.
Buza 76 kilós	frt 8 35—8 80
rozs új elsőrendű	" 6 35—6 65
" " másodrendű	" 6 45—6 55
árpa " takarmány	" 6 ——6 20
" " égetni való	" 5 70—5 90
" " sörtőzésre való	" 6 60—7 —
zab "	" 5 40—5 50
tengeri ó-bánsági	" 5 05—5 25
" másnemű	" 0 ——0 —
repeze új káposzta	" 11 30—11 80
Köles új	4 15—4 45

II. Határidő-üzlet.

1899 szept. 11.

Kötések. Az üzlet folyamán a következő kötések történtek:

4 órai zárlatkor:

Buza októberre	8.50, 8.52, 8.51, 8.40.
1900 ápr.-ra	8.84, 8.87, 8.83, 8.82.
Rozs októberre	6.63, 6.67, 6.65.
" áprilisra	6.96, 6.99, 7.00, 6.97.
Zab októberre	5.13, 5.12, 5.10, 5.99.
" áprilisra	5.51, 5.49, 5.48.
Tengeri szept.-re	5.15.
(1900.) májusra	5.10, 5.11, 5.12, 5.13,
5.14 frton.	

Budapesti értéktözsde.

1899. szept. 21.

4 órai zárlatkor maradt:

Osztrák hitelrészvény	371.80
Magyar hitelrészvény	381.25
Leszámitoló bank	255.—

Kolozsvári piac

A csütörtöki (szeptember 21-iki) **hetivásáron** a következő árakat jegyeztük föl.

Buza métermázsánként	frt 8 00—8 50
Rozs "	frt 5 50—6 —
Zab "	frt 4 80—5 —
Árpa "	frt 4 50—5 —
kukoricza "	frt 4 50—4 80
Marhahús I. oszt.	52 kr.
" II. "	48 kr.
Tojás 3 drb	10 kr.
Csirke párja nagyság szerint	0.50 kr.—1 frt.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

— **H. F. Mútrágyát** nagyban csak kicsiben való kísérletezés után használjon. Semmi más nem ad biztos utasítást, csak a kísérlet. A leirt talajon mindenek előtt szuperfoszfáttal tegyen kísérletet. 0.5 q-tól 2 q-ig szórhat el holdanként és pedig külön megjelölve (és mindig jól megmérve) az egyes táblákat, hogy aratáskor bizonyos legyen benne: melyik tábla kapott fél, melyik egész mázsa stb. mútrágyát. — **ky.** Köszönjük szíves felvilágosításait. Hogy lapunknak ama jóakarója úgy nyilatkozott, minket nem lep meg s ha az ön munkásságát bpesti szaklapok részére akarta közvetíteni, az meg önt ne lepje meg. Most már az okát is tudja e nemesen felajánlott közvetítésnek. Mi is tudjuk. De a sors igazságos és azokat, a kik valahol nem érzik jól magukat, rendszeren el és visszaszármasztatja oda, ahová törekednek, vagy a honnan jöttek. . . . Ez-uttal is tán lesz igazság. Csak türelem. — **sz. n.** Várjuk az ígérteteket.

NYILT-TÉR.

Elsőrangú hazai gyártmány.

GÖZCSEPLŐK

Pontos cím:

Első Magyar Gazdasági Gépgyár

RÉSZVÉNY-TÁRSULAT

BUDAPEST.

Magyarország legnagyobb és egyedüli gazdasági gépgyára, mely a gazdálkodáshoz szükséges **ÖSSZES** gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakszavátó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni. (209.)

Részletes árjegyzékkel és szakszerű felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.

Szecskaavók Morzsolók

LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG: Az irodalmi szakosztály elnöke: Br. BÁNFFY ERNŐ, alelnök: SZABÓ SÁMUEL, tagok: Br. FEILITZSCH ARTHUR, Dr. GIDÓFALVY ISTVÁN, GYÁRFÁS BENEDEK, KUSZKÓ ISTVÁN, LÉSZAI FERENCZ, Báró MANNSBERG SÁNDOR, TUBA LAJOS, TURCSÁNYI GYULA

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Társ szerkesztő:

JAKAB LÁSZLÓ.

A kiadóhivatal vezetője:

MARSELEK FERENCZ.

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

H I R D E T É S E K.

74.095—1899.

IV—1.

Hirdetés.

A kolozsmonostori (Kolozsvár) m. kir. gazdasági tanintézet 1899—1900. tanév téli félévére a beiratások **október hó 1—8-ig** történnek.

Felvételi feltételek: 16 éves kor, VI. gymnásiumi, VI. reáliskolai, vagy VI. polgári iskolai osztály végzése, (a polgári iskolai bizonyítvány általános »j« eredményt kell hogy tanusítson). A kik érettségi bizonyítvánnyal bírnak és legalább egy évi gazdasági gyakorlatot tudnak bizonyítani, ministeri engedéllyel azonnal a II-ik tanévre vehetők fel. Nagykorú férfiak, avagy főiskolák tanulói vendéghallgatók gyanánt vehetők fel és oklevélet is kaphatnak az előirt feltételek mellett. A beiratásra személyesen kell megjelenni, a ki ebben akadályozva van, az igazgatósághoz címzett levélben kell hogy kérje a felvételt. Az iskolai bizonyítványon kívül felvételtkor bemutatandó, a keresztlevél és az újraoltási bizonyítvány. Október hó 8-án túl 20-ig az igazgatósághoz címzett folyamodással történhetik a felvétel, ezen időn túl október 31-ig a földmivelésügyi m. kir. Minister úrhoz kell folyamodni felvételért.

Beiratáskor fizetendő egy félév: tandíj 10 frt, biztosíték 5 frt, olvasótermi díj 2 frt, segély-egylet javára 50 kr., kerti eszközökre 4 frt, tankönyvekre 8 frt, lezkekönyv és bélyegre 45 kr. A vendéghallgatók a szabályzatban előirt látogatási díjat (tantárgyankint 4 frt) fizetik.

Bármely kérdésre készséggel ad felvilágosítást a tanintézet igazgatósága.

(210)

A m. kir. gazdasági tanintézet igazgatósága.

Haszonbérbe adó huzamosabb időre

özv. Báro Bornemisza Andrásné Gróf Teleki Polixéna ó méltósága tulajdonát képező — Kolozsmegye oroszfái határon fekvő birtoka, mely áll 400 hold első oszt. szántó, 250 hold rét és szénafü-kaszáló, 500 hold marha- és juhlegelőből.

A birtokon levő épületekhez egyezség szerint a tulajdonos hajlandó még építeni. Esetleg azonnal átvehető.

Ugyancsak ott a szomszédos komlodi határon eladó mintegy háromezer nyolczszáz szál 30-tól 90 cm. vastagságig terjedő tölgy cserfaerdő 3 év alatti letarolással.

Mindezek a helyszínen megtekinthetők s értekezhetni személyesen vagy levélben **ENGI ELEK** megbizzottal **Komlodon**, u. p. Nagy-Nyulas. Vasuti állomás **Szt.-Mihálytelke**.

(208.)

Van szerencsénk a tisztelt gazdaközönség és terménykereskedők becses figyelmét:

ÁRURAKTÁRAINKRA

fölvívni, melyet 3 év óta feleink megelégedésére kezelünk, **KÉTSZÁZ KOCSI** térfogattal bíró szellős, száraz és aszfaltrozott raktáraink fölváznak szerelve mindennemű **gabona és löheretisztító gépekkel**, a **vasuti állomással pedig iparvágánnyal vannak összekötve**.

RAKTÁRAINK ELVÁLLALJÁK: gabona, olajos és vetőmagvak raktározását, kezelését, átadását vagy tovább szállítását, esetleg eladását is; esz közlünk pénzátvételt, végül **ELOLEGET** adunk a betárolt terményekre a piaci ár 60—80 százalékát, 7% kamat mellett.

KÖLTSÉGEK 1/4 ÉVRE illetőleg 13 heti időre kitesznek circa (kamat nélkül)

1 q. gabonánál vagy örleménynél 20 krajczárt	
1 q. olajos magnál	20—35 „
1 q. vetőmagnál	50 „

(2.)

— Ajánljuk: **KÖLCSÖN ZSÁKJAINKAT** —

gabona szállításhoz és csépléshez 1 kr. heti díj mellett.

Csakis jó minőségű új vagy foltozott zsákok adatnak ki!

Esetleges fölvilágosítás és árjegyzékért kérjük **áruraktári kezelőségünkhöz Kolozsvár pályaudvar** fordulni.

Kolozsvári Hitelbank és Takarékpénztár.

A „Kolozsvári Népbank, mint Szövetkezet“

második üzletévébe lépett.

Szervezési céljának kitartó munkálásával, hézagpótló voltát, már az első év alatt, beigazolta.

Az apróbb hitel kielégítése, a fillérenkénti tőkegyűjtés elősegítése és a tagok takarékbetéteinek kedvező gyümölcsösztetése fogják ezentul is kizárólagos céljait képezni.

A kezelési költségek rendkívüli csekélysége folytán, az intézet abban a helyzetben van, hogy a *betéteket 5 1/2%-kal gyümölcsösztetheti.*

Üzletrész-jegyzések eszközölhetők mindennap d. e. 10—1 óráig, a hivatalos helyiségben: **Külmagyar-utca 1. szám alatt a theologiai épületben.**

Egy üzletrész ára 30 frt, mely összeg heti 20 kros részletekben törleszhető.

Eddig jegyzett üzletrészek összege:

30,000 frt. (60.)

CSIRÁZTATÓ KÉSZÜLÉK

IGEN PRAKTIKUS, OLCSÓN ELADÓ. CZIM A KIADÓBAN!

X.

KASSANTAL

aranyozó-üzlete

Kolozsvárt, Beiközép-utca 14. szám.

Aranyozó műhelyben készít új képereteket tükörkereteket, consolokat, szalon-asztalt, függönytartókat. Mindenféle aranyozott butorokat elvállal jutányos árban felelősség mellett.

Régi keretek aranyozását jutányos árban.

Továbbá templomi aranyozásokat, új oltár készítését rajz szerint. Régi oltárok újbóli aranyozását a legjobb esztétikus arannyal.

jutányos árban, felelősség mellett elvállal.

Oltár gyertyatartókat, feszületeket jó, tiszta és tartós arannyal, aranyozásért felelősséget vállalok.

Pontos kiszolgálás!

(163.)

STOLCZ WINCZE

Kolozsvár főtér 11.

Arany, Ezüst, Ékszer

javítások, átalakítások, valamint minden új munkák szakszerű előállítása pontosan eszközöltetik. (127.)

Legolcsóbb
bevásárlási
forrás

mindennemű

vadászfegyverek, revolverek és vadászati
ezikkelben. (192.)

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

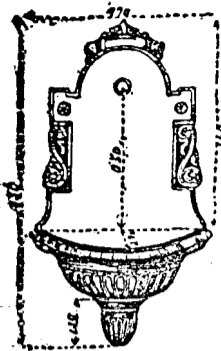
Régi fegyverek ujjakkal kieserültetnek.

FÖLDESZ L. puskaművesnél

BUDAPEST. IV., MUZEUM-KÖRUT 3.

BARANYI JÁNOS

épület műbádogos, vízvezetési és csatornázási vállalkozó
Kolozsvárt, Széchenyi-tér 5-6 sz. Telefonszám 101.
PÁRISI DISZOKLEVÉLLEL Elvállal és készít az alább felsorolt munkálatokat jótállással melletti és lehető olcsó árban.

Bádogos munkák

épületekre ereszt csatornákat és egyéb diszitményeket horgony vagy bármilyen fémekből rajz vagy minta szerint, ezen kívül üzletben kapható és megrendelhető mindenemű konyhaberendezések.

Vízvezeték és csatornázás

magán gazdasági telepekre, vagy magán épületek városi vezeték összeköttetésére, teljes magán fürdőköt, szivattyúk, fecskendők,

szökőkutak, stb. csatornázások vas, ólom vagy kőanyag csövekből, (closetek) minden kivitelben, vizelő, mosdók és kiöntők szerelését. (148.)

Fürdőkádak kölcsön kaphatók!

Fedél és csatornafestést felvállal!

A fenti munkálatok évi javítását és jókarban tartását olcsón eszközli helyben mint vidéken.

Papp László

kávé-, fűszer-, bor- és csomage kereskedő
Kolozsvárt, Theologia épület.

Ajánlja a helybeli és vidéki n. é. közönségnek raktárán levő kitünő minőségű és ízű kávéit.

ÁRJEGYZÉK.

	frt kr.
1 kgr. Sántos válogatott	1.14
1 " Jamaikai jóízű erőteljes	1.30
1 " Guatemala fin., igen ajánlható	1.48
1 " Portorico közép szemű finom	1.62
1 " Portorico legfinom. erős, nagyszemű	1.82
1 " Ceylon finom	1.70
1 " Ceylon nagyszemű, igen finom	1.92
1 " Cuba nagyszemű legfinomabb	2.02
1 " Arany jáva, zamatos	1.90
1 " Mocca arabiai	1.92
1 " Gyöngy zamatos, fin. minőség	1.80
1 " Gyöngy nagyszemű, kiváló minőség	2.10

Vidéki megrendelésnél bérmentve kilonként 6 krral drágább.

Megrendelések postán utánvétellel 5 kilós Zsákokcsákban több fajta kávéból is összeállítva küldetnek.

Kitünő minőségű kávéimmal a versenyt bármely fiúmei, trieszti és hamburgi czégekkel kiálom. (193.)

KNUTH KÁROLY

mérnök és gyáros.

Gyár és iroda:

BUDAPEST, VII. ker., Garay-u. 10.

Elvállal: központi-, víz-, lég- és gőzfűtések, légszesz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, closetek, szivattyúk, vízeróművi emelőgépek stb., nemkülönben kőszén-, olaj- és petroleum váladékból nyert gázok értékesítését czélzó készülékek létesítését, városok, indóházak nagyobb épületek és gyárak számára.

Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készíttetnek.

Legjobb minőségű kőagyagcsövek raktáron.

Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet.

BUDAPESTEN, VIII., József-körút 8.

Alakult 1894. évben.

Elnök: TELEKI GÉZA gróf.

Alelnök: CSÁVOSSY BÉLA.

Igazgatósági tagok:

ANDRÁSSY GÉZA gróf, DESSEWFFY ARISTID, PÜSPÖKY EMIL, SZÓNYI ZSIGMOND, TELEKI SÁNDOR gr.

Vezérigazgató: SZÓNYI ZSIGMOND.

Az Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet a gazdaközönség általános elismerése szerint a **biztosítás** terén híven megfelel hivatásának; folyton fejleszt a reformokat, melyeket a gazdaközönség évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes melegegedését vívta ki magának; az

épület és átalány (pauschal) biztosításnál rendkívül mérsékelt díjaival tetemes megtakarítást tesz lehetővé, a szövetkezet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kincstári bélyeggel; — minden más illeték kizárásával.

A takarmány és szalmáseleség

biztosítása egy intézetnél sem eszközölhető oly olcsón és oly kedvező feltételek mellett, mint a szövetkezetnél.

Gazdasági egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosított érték nagyságára — a tiszta díjból 5% díjengedményben részesülnek.

Kisgazdák, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlattal terményeiket biztosítják, 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság Budapesten (József-körút 8.) és a vidéken létesített hírnökségek. (185)

Gyümölcs és szőlő bor készitési gépek.

Gyümölcs és szőlő sajtók,

folytonosan ható kettős emeltyű szerkezettel és nyomó szabályzóval. A munka képesség 20% nagyobb, mint bármely más sajtónál.

Szőlő és gyümölcs zúzó

és bogyó morzsolók.

Teljesen felszerelt szüretelő készülékek.

Szőlő és gyümölcs őrők, Aszaló készülékek gyümölcs és főzelék aszalásra, gyümölcs-vágó és hámozó gépek, legújabb szerkezetű szabad, önműködő „Syphonia” gyümölcs és szőlővessző permetezők, gyártatnak és szállítanak jótállással melletti a legjobb kivitelben. (203.)

Mayfarth Ph. és Társa

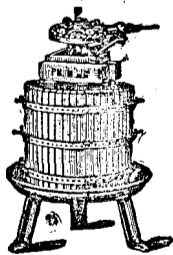
cs. kir. kizár szabad gazdasági gépgyárak, vasöntőde és gőzhámor.

BÉCS, II., Taborstrasse 7.

Kitüntetve 400 arany, ezüst és bronz éremmel

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Képviselők és viszontelárúsítók felvétetnek.

Szabadalmazott

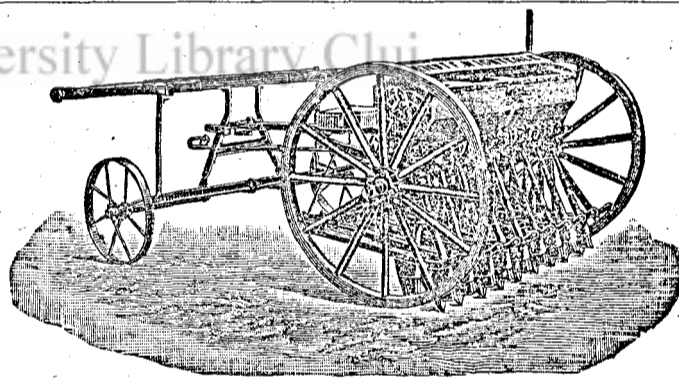
„Montania Drill” sorvetőgép

a legegyszerűbb és legtökéletesebb úgy sik, mint hegyes talajhoz.

Kitüntetések versenyeken és kiállításokon:

10 állami érem, 12 nagy arany érem, 14 ezüst érem, 10 díszoklevél és érdemdíj.

Kisbéren rendezett vetőgépversenyen szintén állami érmet nyert.

Szabadalmazott „Montania Drill” sorvetőgépeink föelőnye:

Mindenemű gabnanemet, minden kívánt mennyiségben, egy és ugyanazon vetőkészülékkel, **legnagyobb pontossággal** vet.

!!! A magsekreány átbillentése által a benne levő gabona egy pillanat alatt a zsákba vissza tölthető. !!!

Egy 17-soros „Montania” csupán 2 ló- vagy ökörvonóerőt igényel.

„Montania Drill” vetőgépünket kipróbálás czéljából szívesen bocsátjuk a t. gazdaközönség rendelkezésére.

Első proshniczi Gazdasági gép- és Gőzmotor-Gyár,

Wichterle F. (206.)

BUDAPEST, VI. ker., Gyár-utca 50.

— Nagy képes árlappal mindenféle gazdasági gépről bérmentve szolgálunk. —

MÁJER MIHÁLY épület és műbádogos

Kolozsvárt, Belközép-u. 53.

Elvállal mindennemű épület bádogos munkát, fedél festést és javítást. Ajánlja raktárán dúsan fölszerelt konyha és kertészeti berendezéseket. Elvállal mindennemű javítást a legolcsóbb árak mellett.

Pontos és szolid munka (162.)

Májér Mihály.

GAÁL és MOLNÁR

legnagyobb butor-raktára

KOLOZSVÁRT, Unió-utca 8-10. sz.

Saját műhelyünkben és felügyeletünk alatt szakszerűen készült

ASZTALOS és KÁRPITOS BUTORAINKAT

a legszolidabb árakban, az érdeklő közönség becses figyelmébe ajánljuk.

(164.)

Gaal és Molnár.

Haszonbérbe adó

a maros-tordamegyei Kaál községben vasúti állomástól félóránnyira 1000 hold tagosított birtok hosszabb időre igen előnyös feltételek mellett.

Levéli megkeresések **Kaáli Nagy Gábor** földbirtokos Kaál (u. p. M.-Vásárhely) czimre intézendők.

(207.)

Alapított 1869-ben. — Cs. és kir. udv. szállítók.

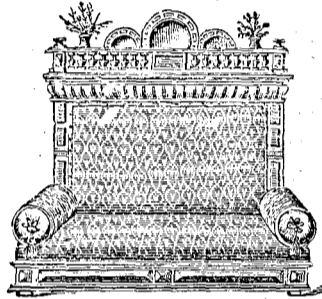
RAKTÁRAK:

KOLOZSVÁRT,
Unió-utca 5.

MAROS VÁSÁRHELYT,
Szentgyörgy-utca 2.

Mestitz Mihály és fiai

Első maros-vásárhelyi butor- és építészeti asztalos munkák gyára
gőzerőre berendezve, kárpitos és díszítő műhelyek.

A m. kir. államvasutak kolozsvári, aradi, debreczeni, szegedi, zágrábi, miskolci és budapesti üzletvezetőseinek szállítói.

Nagy raktár saját készítményű fa- és kárpitos butorokból, függöny és szőnyegekben.

Olcsó árak, szolid munka, pontos kiszolgálás.

Kitünő minőségű száraz amerikai parkettek jutányos árban.

(138.)

GAZDASÁGI IRODA KOLOZSVÁRT

Jókai-utca 4. — Telefon 176.

(186)

Megbízásból közvetít:

Birtokvételek és eladást.

Birtok bérletet.

Gazdasági termények értékesítését.

Gazdasági haszon állatok értékesítését.

Gazdasági gépek beszerzését és értékesítését.

Gazdasági nyerstermények értékesítését.

Biztosítások eszközését.

Jelzálog kölcsön eszközését.

Gazdasági üzentervek elkészítését és elszámolások felülvizsgálatát, melyeknek gyors, pontos és méltányos kivitelért szavatolunk.

Clichéket árjegyzékek, könyvek, szak- és folyóiratok, katalógusok és hirdetések, valamint minden egyéb nyomtatvány illusztrálásához rajz vagy fénykép után kitünő kivitelben és legolcsóbb áron készít és szállít.

Fischer Lipót

chemigrafikai műintézete

Budapest,

IV., Kossuth Lajos-utca 15.

az Ujvilág-utczával szemben.

Vidéki megrendelések is legnagyobb pontossággal és figyelemmel teljesíttetnek.

(4.)

Magyar Jelzálog-Hitelbank

alaptőkéje teljesen beüzetett 15 millió arany forint.

Képviselőse útján Kolozsvárt (Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I em.)

4% Záloglevélkölcsönök

nyújt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel 5 százalék-

nagyobb városokban fekvő házakra 40 évi törlesztéssel 5-40 százaléknyi évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítási árfolyam mellett 4 1/2%-os záloglevélkölcsönök földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-40 százalék és nagyobb városokban fekvő házakra 42 1/2 évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az Erdélyi Gazdasági Egylet bizalmi férfai adnak véleményt. (1.)

A bank képviselőségénél kaphatók 4% és 4 1/2%-os záloglevelek, 3%-os nyereségmentesek.

Marcinkiewicz Ignác férfi ruha-szabó

KOLOZSVÁRT, Belközép-utca 3. szám.

Ajánlja 18 év óta fennálló s a mai kor és divat követelményeinek teljesen megfelelően berendezett

✦ ✦ ✦ **FÉRFI-SZABÓ-ÜZLETÉT.** ✦ ✦ ✦

Raktáron tart nagyon szép hazai, valamint valódi angol, francia és külföldi szövet-ujdonságokat.

Ugy helyi, mint vidéki megrendeléseket szakszerű munkával pontosan és olcsón teljesít.

(150.)